

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SONDAGEN DEN 30 JUNI 1912.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖRAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HOGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.TEOLOGISKA FAKULTETEN VID UPPSALA
UNIVERSITET.Från vänster: Professorerna A. H. Lundström,
J. N. Kolmodin, L. O. J. Söderblom,

Akademisternas 20:e årsutställning.

OLJEMALNING AF PROFESSOR EMERIK
STENBERG.E. Stave, E. M. Billing och N. J. Göransson.
Almberg & Preinitz foto.

DEN SOM HALLER PÅ ATT ÄFVEN andra intressen böra få existera bredvid de sportliga, men som fruktat att inte skulle kunna växa i de Olympiska spelens skugga, bör glädja sig åt att våra svenska konstnärer samlat sig till två så stora konstutställningar som Konstnärslöfvet och Svenska konstnärernas förenings. Den förra, som kom ett par veckor tidigare, ha vi redan omnämnt och dess succés är fastslagen. Den senare, af helt annan karaktär, öppnades strax före midsommars i Konstakademien. Det är förenings 20:de utställning och syftar därför längre än att representera dess medlemmar just nu: den vill ge det bästa och haltfullaste af förenings konst under den gångna perioden. Därpå den blandning af gammalt och nytt sida vid sida, som i förstone förbryllar. Utställningen omfattar omkring femhundra nummer, och det är omöjligt att ens uppräknat de konstnärer och

konstverk, som tilldra sig ens uppmärksamhet under vandringen genom salarna. Bland äldre saker, ja, bland de mera sparsamt förekommande porträttstudierna öfverhuvud ådraga sig Georg v. Rosens det mesta intresset, där de dominera i midten af första salens långvägg. Den enda stora figurtaflan är professor Emerik Stenbergs här afbildade grupp af teologiska fakulteten i Uppsala. v. Rosens pendang inom landskapsmålningen i den mening att hans produktion som helhet höjer sig öfver det öfriga är Gottfrid Kallstenius. Det tyckes som hade han en särskild kontakt med det svenska landskapets själ, han ger dess struktur, dess stilla, kärftva slutenhet, dess storhet och melankoli som ingen annan.

Föröfrigt ger utställningen på nytt bekräftelse på hur stora naturälskare och kännare de svenska målarna äro. Konstnärer sådana som Genberg, Hullgren, Alfred Bergström, Schultzberg, Charlotte Wahlström, Eva Bagge, Hallgren, Sigge Bergström,

Oscar Bergman, Hesselbom, för att blott ta några ur högen, ha på utställningen saker, som vittna därom. På akademins trappa finna vi ett konstverk i svart granit, en smärt, bruten kvinnogestalt, benämnd Sorg, af Olof Ahlberg. De större skulptursakerna äro placerade i vestibulen, vi finna där flera stora saker af professor Lundberg grupperade kring hans Saltsjöbadsfontän. Där står också Alice Nordins vackra unga Hymn till naturen i bländhvit marmor. Gottfrid Larsson har ett par nya kraftiga, präktiga saker, rikligt företrädda äro Strandman och Neujd. Ruth Milles har en kollektion af sina bästa arbeten. Sigrid Blomberg utställer "Bönen".

Det är ett drygt arbete att genomvandra alla dessa salar, men när man tillgodogjort sig hvad här bjudes, bör man ha en ganska allsidig kunskap om den svenska konsten af i går och i dag.

Iduns Jubileum-Artiklar

BIRGITTAGESTALTEN AR I VÅR MODERNA, vetenskapliga och rationalistiska tid allför litet beaktad. Till och med kvinnorna glömma henne, fast hon var den märkligaste bland svenska kvinnor, ett föredöme för sina systrar i alla

lider genom sin karaktärs storhet och sin ideella riktning. Dr Lydia Wahlströms uppsats framkallar ovillkorligen en lust hos läsaren att närmare studera Birgittas ovanliga lefnadsbana och allt i ljuset från hennes själ finna svaret på många frågor.

SVENSKARNA, MEDELTIDEN OCH BIRGITTA.

PROF. SUNDBÄRG HAR SAGT oss, att svenskarne ha gått miste om den 1800-talets förnyingskälla, som andra folk ha druckit ur och som heter nationalitetssträfvandet. Men jag vet något, som på det andliga området varit oss lika ödesdigert som detta på det politiska. Och det jag menar är något som vi till på köpet ha haft en gång och sedan förlorat, utan att vi ändå ha så mycket vett, att vi ens kunna känna saknad. Svenskarne ha förlorat sin medeltid. Och detta ha de gjort så grundligt, att de bara stirra i föförundran på den, som säger dem det. "Da stehen die Ochsen am Berge", brukade min mor säga, när hon stötte på slöhet.

Jag menar nu inte bara att vi förlorat medeltidens politiska historia, fast det är ju gudnås visst och sant, att landskapslagarna där är det saffigaste vi ha kvar.

Prof. Sundbärg klågar öfver att läroböckerna inte göra någon vidare affär af slaget vid Lena och skyller det på våra danska sympatier. Men det beror nog helt enkelt på att vi så litet veta om några detaljer därvid. Och så är det öfverallt i vår medeltidshistoria, värst dock med det personliga, som man egentligen skulle bjuda ungdomen. Hvad veta vi verkligen om sverkerska och erikska ätterna, som en menlös historieundervisning ännu här och där lär koka soppa på, annat än några namn och ett par ofta osäkra årtal? Är inte Erik den helige så godt som reducerad till en myt? Och hvad ha vi bevarat efter Birger Jarl och de andre folkungarne, efter Engelbrekt och Karl Knutsson, mer än några stadgar och några torra notiser i rimkrönikorna? Brevet, det personliga, deras själslif fattas. D. v. s. vi ha mist just det, som för vår egen tids ungdom skulle skapa medeltidens stämningssvärden. Och stämningssvärdena, dem afsäger sig ett folk inte ostraffadt, ens för en del af sin historia, utan att gå miste om en del af sitt arf.

Nu invänder man kanske, att där åtkomsthandlingarna, som här är fallet, gått förlorade, där har man ingenting afsagt sig, där har man helt enkelt ingenting kunnat få. Och det gäller ju också nu större delen af medeltidens politiska historia ända till fram mot slutet af fjortonhundratalet, att de egentliga "documents humains" gått förlorade, utan att vi rå för det. Värre är dock att det ser ut, som om vi gjort oss urarfva äfven i fråga om de skatter, till hvilka åtkomsthandlingarna fullt finnas i behåll. Det finns nämligen ett område af den svenska medeltidens historia, där källorna, äfven de personliga, flöda jämförelsevis rikligt och som omfattar större delen af den medeltida kulturhistorien, nämligen det kyrkohistoriska området.

Jag minnes, att när det första och hittills tyvärr äfven sista bandet af Schücks svenska litteraturhistoria till 1630 utkommit, ordg gjorde sig en stockholms-recensent öfver att den mest innehöll en historia om uppbyggelseböcker och alltså i själfva verket inte borde kallas litteraturhistoria — ungefär samma resonemang som när en yngre författare nyligen utgaf ett "vetenskapligt" arbete om Geijers lyrik och utelämnade psalmerna. Trots denna betänkliga lucka fick han ihop en försvarligt stor bok i alla fall, men för Schück hade något sådant svårigen låtit sig göra, af det enkla skälet, att den svenska medeltidens hufvudsakligaste litteratur just tillhör det religiösa området. Ärligen måste vi kännas vid vår svaghet all och med tanke på munkars och prästers betydelse för uppkomsten af en litteratur i Sverige fråga med skalden:

"Hvar stode vi, om de ej varit till?"

Men när detta gäller redan om munkar och präster, som dock härvidlag hufvudsakligen uppträdt som öfversättare, hur mycket mera gäller det icke om den svenska medeltidens största religiösa personlighet, den heliga Birgitta!

Redan kvantitativt är hennes alstring den största vi ha bevarad af någon svensk medeltida originalförfattare. Och kvalitativt? Ja, därom kan endast sägas efter Hammerich, Schück & Steffen, att vår medeltids produktivaste originalförfattare på samma gång är vår medeltids största skald. Endast en personlighet i vår litteraturhistoria kan härvidlag på något sätt komma i betraktande på samma gång som Birgitta, nämligen dominikanpriorn Petrus de Dacia, som dog i Visby i slutet af 1200-talet och som ägnade senare delen af sitt lif åt att brevväxla med och skriva en biografi öfver sin "käraste", den unga bondflickan från trakten af Köln, Kristina af Stumbelen. Sannerligen en underlig sysselsättning för en medeltidsasket, skulle det tyckas, om man inte visste, att Petrus betraktade sin kärlek som beundran för Guds nådeverkningar hos ett helgon och säkert skulle varit lika bestört öfver att se den annorlunda bedömd som Birgitta skulle ha varit åt att se sina uppenbarelser betraktade som skaldeverk. Hur mycket skulle allmänheten emellertid veta om all den

skära poesin i Petrus och Kristinas på visst sätt mycket lyckliga kärlekssaga, i fall inte Schück i korta drag nämnt den i sin litteraturhistoria. Ty inte ens jag begär, att allmänheten skulle studera prof. Paulsons latinska upplaga af dess brevväxling!

Det finns emellertid annat, som man borde kunna begära af allmänheten. Det skulle vara frestande att säga något om svenska prästers och menigheters bristande pietet för våra medeltidskyrkor, om Alvastra klosterkyrkas användande vid uppbyggande af ladugården till Alvastra herregård, om utbudandet af Visby stadsmur på auktion, för att staden skulle bli af med skräpet o. s. v. Lyckligtvis är detta dock, åtminstone hvad beträffar de mest upprörande fallen af vandalisering, att tala om den snö som föll i fjol, ty myndigheternas nit lyckas väl numera ofast, åtminstone i sista stunden, rädda det mesta af "skräpet". Vår pietetslösaste tid sammanfaller på det hela taget med Gustaf III:s och de äldre Bernadotternas tidevarf, d. v. s. tiden framemot sjuttioalet, då man ännu hänsynslöst kalkade öfver de "fula gubbarna" på våra kyrkväggar och ersatte gamla vackra kyrkogårdsmurar med trädstängsel.

Medeltida konst har man emellertid som sagdt småningom börjat lära sig uppskatta. Segare har då upplysningstidens rationalistiska anda suttit i, när det gällt medeltida litteratur. Här har hela det liberala åskådningssättet, som alljämt röjer sitt ursprung från upplysningen, spelat en roll. Stockholm, den utprägladt radikala naturvetenskapliga hufvudstaden med endast en välbevarad medeltidskyrka och ingen enda humanistisk läroanstalt — den mest ofilosofiska hufvudstad i Europa, som Allen Vannérus träffande kallat den — Stockholm med dess mycket "humanitära" men mycket litet humanistiska tidningspress, med dess mer än sekelgamla förakt för akademiska traditioner och "opraktisk", d. v. s. klassisk och spekulativ forskning — har härvidlag nog sin dryga andel i att ha förlamat allmänhetens intresse genom att trycka sin amerikaniserade prägel på folkets genomsnittsuppfattning i kulturfrågor. Skulle inte ett Nobelpris i teologi och humaniora härvidlag kunna åstadkomma en omsvängning?

Men hvad orsakerna än må ha varit — saken är dock fömligen klar: genomsnittsuppfattningen rycker på axlarna åt teologi och filosofi i allmänhet — en präst måste alltid i stockholmarnes tanke vara konservativ — och alldeles särskildt åt den med teologi inpyrda medeltidlitteraturen. Och detta allt har nog inte så litet att göra med den omständigheten att vilåttitfrämlingar skrivit det mest betydande i populärvetenskaplig väg, som skrivits om Birgitta.

Den som inledt raden af moderna Birgitta-

biografier, var en dansk kyrkohistoriker Hammerich, men den enligt en kännares ut-sago bästa Birgitta-biografi vi ännu äga är af en fransysk kvinna och katolik, com-tesse de Flavigny eller som hon på en fransk prelats imprimatur heter, "soeur Vincent de Ferrier", tertiariarie i dominikanorden. Hur många af mina läsare ha hört talas om hennes bok, som nu gått ut i tre franska upp-lagor (1892, 1906 och 1910) och för hvarje gång tillgodogjort sig nyutkommen svensk litteratur i ämnet tack vare det, att förf. varit i Sverige, fullt förstår både modern och gammal svenska och alljämt står i förbin-delse med våra arkiv och bibliotek. Säger vi sålunda, att boken "Sainte Birgitta de Suède" — det fanns på 600-talet ett ir-ländskt helgon med samma namn som kan rättfärdiga titeln — är "up to date", så måste detta omdöme naturligtvis ur protestantisk synpunkt lagas med en viss modifikation, ty förf:s strängt katolska uppfattning medför en betydande begränsning af de vetenskap-liga vyerna. De modernaste problemen, frågan om Birgittas ställning till medeltida lifsåskådning och om hennes plats i reli-gionspsykologien, kan hon icke ens göra ett försök att uppställa. Skildringen är mån-genstädes onödigt bred och naiv i trots af hvad Torvald Höjer kallar hennes "historiska taktikänsla". Och dock skulle jag oaktadt alla dessa begränsningar vilja rekommendera bokens översättning till svenska. Ur förläggarsynpunkt skulle dess halft memoar-artade karaktär säkert göra den till en lyckad spekulation, och det skulle icke skada, om svenska läsare här kunde få ett intryck af hvad katolsk uppfattning är, när den är som vackrast.

Den tredje populära Birgitta-biografi jag här skulle vilja nämna är den danske och äfvenledes katolske författaren Johannes Jörgensen. Visserligen har han endast skrif-vit en helt kort lefnadsteckning, instoppad bland flere andra i hans bok Romerska Hel-gonbilleder (1902), men den är tillräckligt färgrik för att röja konstnärshanden och dess skildringar äro för pedagogiskt syfte synnerligen användbara. — I detta samman-hang borde väl också nämnas Hans Hilde-brands "Minne af den heliga Birgitta" i Sv. akad. handlingar 1905, men dess syfte torde knappast varit att popularisera, då akade-miens handlingar som bekant förblifva en hemlighet mellan dess medlemmar — i det närmaste åtminstone. I enkel och populär framställning lämnar emellertid detta arbete intet öfrigt att önska. Och om detta gäller delvis detsamma som om undertecknads lilla folkskrift (Heimdal 1905), att den kommit för tidigt för att kunna tillgodogöra sig den senaste forskningen.

Om man nämligen kan klaga öfver brist på svenska populära arbeten om Birgitta, kan man däremot icke tala om brist på forskar-intresse. Och bland de forskare, som på senare tiden sysslat med Birgitta, är Richard Steffen den som här främst bör komma i betraktande. Hans översättning af Birgittas uppenbarelser i urval 1908 är gjord ur biografisk synpunkt och ger oss sålunda en slags själfbiografi af helgonet. Och intrycket af Birgitta blir helt annat, när man studerar henne i Steffens sammansättning än när man torrläser hennes skrifter för sig själf, allrahelst om man därvid begagnat den fornsvenska upplagan, som tydligen varit afsedd till uppbyggelseläsning i klostren och därför med flit utplånar alla minnen af den historiska situation, som framkallat de

olika uppenbarelserna. Redan Hammerich har den stora förtjänsten att ha sett deras sam-manhang med hennes lefnad, men först här, hos Steffen, får läsaren direkt detta samman-hang i sina händer, då han får följa Birgitta själf alltifrån de så ofta citerade kallelsevi-sionerna och till pilgrimsfärderna under de sista åren. Här finner man sådana pärlor af hög poesi som Jungfru Marias och djäfvu-lens kamp om Birgittas son Karls själ, den storartade synen "Tre konungar inför do-men", som Steffen nog alldeles riktigt till-lämpat på tre generationer af folkungar, de ofattbart ärliga och djärfva "bannlysningar-na" mot samtidens Avignon-påfvar o. s. v.

Den som genom Steffens bok kommit in i situationen, bör utan svårighet kunna till-godogöra sig åtminstone senare hälften af Knut Westmans dryga afhandling, Bir-gitta-studier. Senare delen är efter hvad jag vet tillika med en annan samtidig kyrkohisto-risk docentafhandling, Linderholms teckning af 1700-talspietismen, det första svenska försöket på det modernaste af alla teologisk-filosofiska områden nämligen inom religionspsykologi, som kanske skulle kunna locka en storstads publik nästan lika mycket som rashygien, sydpolsforskning och ra-dioaktivitet, så vida den inte bara handlade om människosjälarna. I vetenskaplig aktua-litet lämnar Westmans afhandling emellertid intet öfrigt att önska, eftersom den jämför Birgitta med främmande mystiker. Jag sä-ger med flit icke, att han placerat in henne i en främmande miljö, ty det tycks förhålla sig så att Birgittas originalitet blir allt starkare genom jämförelsen. Det är en brokig mängd tyskar och italienare af båda könen, som här passerar revy för att tjänstgöra som bakgrund åt en svensk helgongestalt, gamla bekanta, sådana som hennes samtida, Kata-rina af Siena — en connaissance à faire äfven för modernt folk —, och Savonarola. Men äfven sådana finnas här som nutida sven-skar ha tappat spåret på, fast medeltidens kände dem väl, att döma af deras öfver-satta skrifter i Fornskriftsällskapets handlin-gar, såsom Mechthild af Magdeburg, Gertrud af Helfta och Henrik Suso. Den lilla kvinnan från Norden behöfver emellertid inte ödmjukt tigga om plats i detta illustra sällskap utlänningar. Tvärtom, i vissa afseenden ter hon sig hufvudet högre än alla de andra.

Det som särskildt utmärker Birgitta är den fysiska och psykiska sundheten, som yttrar sig i det starkt intellektuella och etiska kyn-net af hennes uppenbarelser. Ordet sund-het, användt i sammanhang med medeltida mystik, förfaller kanske malplaceradt inför den medicinska materialism, som i bildade kretsar länge brukat ha monopol på värde-sättning af andliga ting. Men det kan inte hjälpas: den moderna forskningen, som med rätta lyckats förklara så mycket af Luthers ilska utfall ur hans sjuklighet, kan också för-klara mycket af Birgittas frihet från religiös sensualism ur hennes kroppsliga hälsa och hennes sunda lefnadsförhållanden. Birgitta var ett helgon, men som moder till åtta barn och i många år tillhörande Sveriges ledande aristokratiska kretsar, kunde hon inte ens som änka, bosatt i Rom, komma in i så frånga villkor som de i kloster instängda helgonen. Hon kom äfven här in bland aristokratien, där man gärna hälsade henne som "fur-stinna af Närke", och hon stod nu mer än någonsin i midtpunkten af politik och myll-rande mänskligt lif. Hennes askes har intet af raffineradt själfplågeri öfver sig och hon

omtalas heller aldrig som sjuk, annat än på sin ålderdom, och då gäller det helt "nor-mala" symptom, lefversjukdom och dylikt. Och då de medeltida författarne säkerligen icke skulle ha underlåtit att till yttermera bevis på hennes helgonvärdighet nämna alla symptom af nervösa rubbningar de kunnat komma öfver hos Birgitta — hysteri och konvulsioner voro som bekant både hos män och kvinnor bevis på de stora anfåktel-ser, med hvilka djäfvulen särskildt hedrade Guds utvalda — så kan man vara lugn för att deras tystnad betyder, att de inte haft något att meddela.

Otvifvelaktigt är den relativa frånvaron af så kallad "brudmystik" (Kristus och sjä-len, Maria och själen) i Birgittas skrifter ett utslag af hennes sundhet. Det har påpe-kats, om med rätt eller orätt må lämnas därhän, att det i den moderna erotikdiskus-sionen företrädesvis varit de ogifta kvin-norna, som fört ordet, och är det så, skulle det nog kunna psykologiskt förklaras. I alla händelser finner man något liknande i me-deltidens religiösa erotik; Birgitta är bland de helgon, som i Westmans afhandling teck-nas, den däraf minst ansluckna.

Detta sammanhänger med uppenbarelser-nas intellektuella och etiska kynne. Birgitta är själf liksom en nutida skald medveten om sina syners andliga natur, och hennes syner få också ytterst sällan något af hallucination öfver sig. Och är hennes litterära person-lighet närmast att förklara som en reli-giöst inspirerad skaldnatur, så kan hennes religiösa personlighet bäst karaktä-riseras med Söderbloms definition på den ännu alljämt äfven inom protestantismen fortlevande mystiken: "stark etisk läggning, syn på Guds handlingar i historien och medvetande om att vara kallad till en uppgift i striden mellan godt och ondt."

*

Birgitta-minnet har sålunda icke förlorat utan vunnit på den mest kritiska och ingå-ende forskning.

Under sådana förhållanden skulle väl äf-ven vår svenska protestantism ha något att lära af vår medeltidskyrkas största person-lighet. Hvarför inte någon Birgittakyrka bland våra många nybyggnader i den vägen? Hvarför inte någon Birgitta-fest som om-växling bland våra häfdvunna fosterländska eller en Birgitta-bok (kort biografi med lämpligt urval ur uppenbarelser och böner) som omväxling bland konfirmationsböcker? Eller en Birgitta-konsert med Rosa rorans, Ave maris stella o. s. v. bland Stockholms borgarskolas kulturhistoriska dylika?

Jag vet af tidigare erfarenhet, att jag ris-kerar att stöta på svenskarnes skuggrädsla för katolicism genom dylika förslag. Den rädslan har mera fog för sig i Württemberg och Bajern, där ständig beröring råder mel-lan katoliker och protestanter. Vi skulle snarare behöfva en smula mera kännedom om en religion, som både i kult och själa-vård har mycket af psykologi och estetik att lära vår kyrka, som icke likt den engel-ska kunnat behålla det bästa däraf i protes-tantisk dräkt. Och vi svenskar, som inte likt engelsmännen ha någon rikedom af be-varadt medeltida åskådningsmaterial kvar, kunde godt behöfva en smula mera pietet för de djupaste rotträderna till vår kultur, dem reformationen så alltför mycket klippt af sambandet med.

LYDIA WAHLSTROM.

KLÄDNINGAR

som äro fläckiga eller nedsmutsade kunna ge-nom kemisk tvätt blifva fullt användbara. Priset härför är lägst Kr. 3.— per klädning. Det är dock ej likgiltigt till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

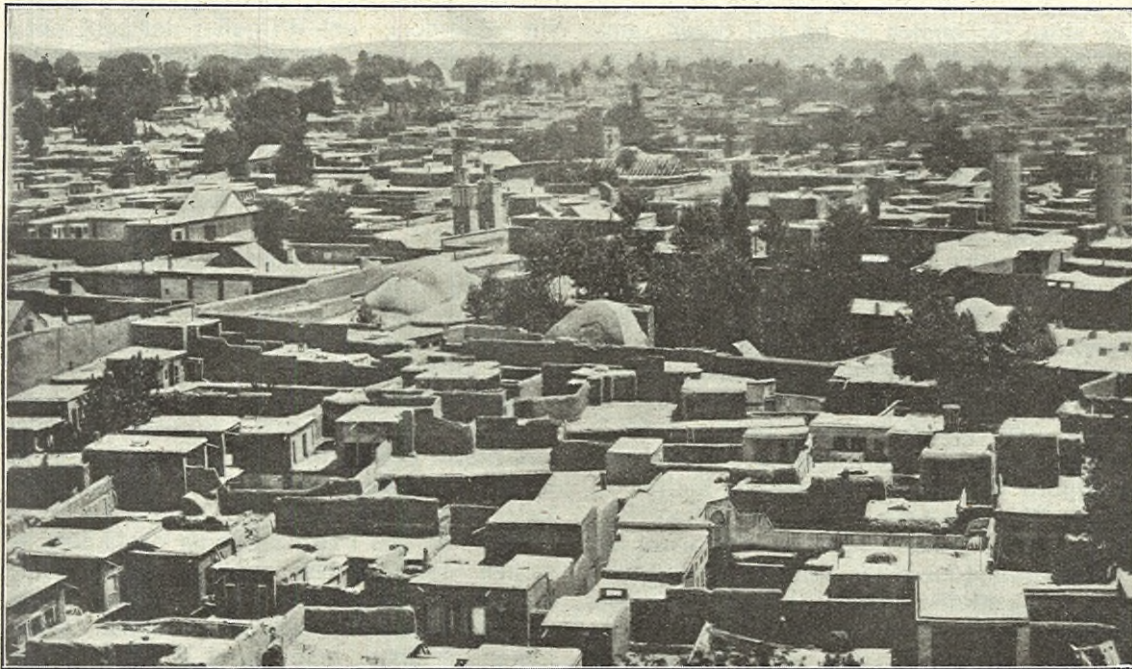
Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper
samt Kartong.

Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

TEHERAN SEDT FRÅN VÄSTER.

“Från lejonens och rosornas land.”

Bref till Idun från en svensk officersfru. III.

DET AR INGEN LATT SAK ATT komma flyttande till Teheran utan att ha något annat af detta lifvets nödortf med sig än sina kläder och litet småsaker. Den första tiden måste man bo på hotell, och man får vara glad, att man har dylika att tillgå, fastän de befinna sig i ett för svenska begrepp ofänkbar tillstånd. Vi togo in på Hotel Anglais, som anses, åtminstone af många, vara stadens bästa. Emellertid torde hvar och en böra skaffa sig lycklig, som kommer därifrån med lifvet. Rummen voro kalla, dragiga och smutsiga, sängtäcken, gardiner, dukar och mattor ej tvättade på mången god dag, sänglinnet var trasigt, mycket lappadt och luktade illa, handdukar och uppässning erhöles endast på tillsägelse. Då man t. ex. ville ha rent sänglinne var den enda utvägen att få sådant att knyckla ihop det gamla och kasta det utanför dörren. Som ringledning var en okänd lyx, måste man bittida och sent hojta och ropa ut i korridoren för att få någon af betjäningen att infinna sig. Och dessa persiska tjänare hade sitt huvud för sig. Om man ej blef ond och röt åt dem, fäste de ej det ringaste afseende vid ens önskningsar. Ibland kunde man till egen och grannarnas förnöjelse få ropa en halftimme, innan någon kom. Vid rummens städning måste man själf vara närvarande, dels för att se till, att tjänaren inte stal något, dels för att peka ut för honom, hvad han skulle göra. Man kunde ju tycka, att han själf borde ha förstånd till så enkla saker som att tömma ut smutsigt vatten och hämta in nytt, men allt sådant måste man säga till om för hvarje morgon och afton. Det går ej an att be en persisk tjänare om två saker på samma gång, ty antingen glömmar han då den ena eller också börjar han på båda och avslutar ingen. Som ett exempel på hur en dylik tjänare "arbetar" kan jag tala om hur det går till, när han skall tända i kaminen. Först kommer han in och tar ut den gamla askan och går sin väg med den. Sedan återvänder han efter en kvart med stickor, som med stor omsorg staplas upp i kaminen, därvid finner han, att han glömt tändstickorna, och så tofflar han ut efter dem. Sedan han tagit

sig en liten pratstund med någon kamrat, visar han sig åter med tändstickorna, men upptäcker då, att han behöfver ett stycke papper, indränkt med fotogen, för att få elden att hastigt flamma upp bland stickorna, och så går han åter ut! Efter en stund återkommer han med papperet och sätter sig tillrätta framför kaminen, lägger in papperet och kol och fänder på. Sedan sitter han på huk och beundrar sina händers verk i tio minuter, och först därefter aflägsnar han sig på allvar. Att tända en brasa tar sålunda alltid mer än en halftimme. Också behöfver man i detta land ett ofal tjänare. Vår landsman doktor Hybennet t. ex., som var här i 34 år, hade tio tjänare, och hans familj bestod af två personer. I så godt som alla familjer finnas här minst dubbelt så många tjänare som familjemedlemmar, i ministerhusen härstädes vanligen en femton, tjugo stycken inomhus och

en hel del i trädgård, stall och vid portarna. Då man sedan belänker, att dessa tjänare offast göra sitt arbete illa och på alla sätt försöka att bedraga en och stjäla litet här och där, så snart de våga, så finner man lätt, att nöjet att vara omgifven af en dylik tjänarestab är skäligen minimalt. Men låtom oss återvända till hotellet!

Maten var mycket dålig och allting smakade får, emedan fårflott ingick som en huvudbeståndsdel i värdinnans kokkonst. Steken var sådan, att hela svalget och munhålan blefvo belagda med ett lager af fårflott, som stelnade så att man var tvungen att efteråt äta bröd för att skafva bort flottkakan. Dukar och servetter voro alltid smutsiga och mycket trasiga, och värdinnan gjorde sitt bästa för att sätta diverse föremål öfver de värsta hålen. Servetter, som lades på bricor o. d., liknade mest kökshanddukar, använde i ett större svenskt hushåll under en veckas tid. Dricksvattnet, som af värdinnan under de heligaste försäkringar utgafs för kokt, var i själfva verket okokt, och flere af gästerna hade fått tyfus och diverse magsjukdomar. Det enda förstklassiga på hotellet var priserna, men då vi fingo vår räkning, gjorde vi helt egenmäktigt vissa reduktioner — och egendomligt nog tycktes värdinnan inse det rättmätiga häri och tog emot betalningen utan några invändningar.

En hel månad nödgades vi vara kvar på det ofvan skildrade hotellet, beroende på svårigheten att finna ett någorlunda lämpligt hus och att få det nödvändigaste i möbelväg, husgeråd m. m. Några våningar i vanlig mening finnas här inte, utan hvar och en bebor ett hus för sig. Husen innehålla merendels blott en våning. Vi sågo väl öfver tjugo olika hus, som alla voro lika omöjliga. De mest oförskämda hyror begärdes för de uslaste ruckel. När man vill hyra ett hus går det ej an att göra det med ens eller att visa sig det minsta angelägen, ty då skörtar ägaren upp priset. Man får ej heller låtsa om att man tycker det ena eller det andra vara relativt passabelt, ty detta har också en beklaglig inverkan på hyran. Om man t. ex. sett ett hus ena dagen och sedan spekulerar på det och vill se det än en gång, måste man

EN FEST I SCHAHENS PALATS.

Hudens vård.
CREME SIMON · PARIS
Enda medel som gör hyn vacker och len utan att irritera huden.

Cerebos Salt

vidröres aldrig med händerna under tillverkningen.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

ge sig till fåls några dagar i alla fall, ty anars skulle man förefalla för angelägen. Och när man så äntligen skall ha tag i husvärden, som vanligen är för fin att själf visa huset, så går man till honom, blir bjuden på té och sitter och språkar ett par timmar om hur man trifs och hvad man tycker om Teheran, om förhållandena i landet. Värden säger idel artigheter om svenskarna och hvad man här hoppas af dem — och så fortgår det utan att man nämner ett ord om huset. Slutligen, när alla samtalsämnen äro ut-

TILL VÄNSTER: EN HÖNSFÖRSÄLJARE.

TILL HÖGER: EN BAGARBOD.
Brödets stekes på heta småstenar. Groparna i brödet äro märken efter stenarna. Köparen bär hem brödet genom att lägga det öfver skuldrorna som en schal.

Det skulle kanske intressera Iduns läsare att höra litet närmare om hur de persiska husen i allmänhet äro beskaffade. Husen härute äro vanligen hvittrappade och ha platta tak af lera, på hvilka man kan ta sig en promenad och titta på Schemranbergen, som kala och ödsliga, med ännu snöskimrande toppar, afteckna sig i norr mot den höglå blå himmeln. Om sommaren inrättar man ofta ett slags sofftält åt sig på taket för att få det litet svalare än inne i rummen. Husen ligga offast i en trädgård och synas ej mycket från gatan. Trädgården synes i regel ej heller, ty tomterna äro omgifna af rätt höga gråa lermurar. Man kan därför tänka sig att gatorna ej skola ha ett vidare inbjudande utseende. Man ser egentligen bara gråa murar och med portklappar försedda portar. Vid dessa stå en eller flere karlar i uniform, om mera bemärkta personer bo i huset. Alla svenskarna ha en eller ett par gendarmar utanför porten, fullt beväpnade, med gevär och patronbälte. Men om bostäderna se tråkiga ut från gatan, så kan man dock, väl inkommen genom porten, mötas af de mest behagliga öfverraskningar, åtminstone på en del ställen. De allra vackraste trädgårdar med söderns fruktträd och yppiga blomprakt utbreda sig för ens blickar. Här och där i grönskan plaskar en fontän i en murad bassäng, i hvilken gulfiskar simma omkring. Husens inre lämnar dock mycket öfrigt att önska. Några slags bekvämligheter finnas ej alls, allt vatten måste bäras, vanligen af särskilda vattenbärare, som knoga på stora, med vatten fyllda färskinn, golfven äro af tilltrampad lera eller också af tegelplattor och fordra ovillkorligen mattor, all uppvärmning sker med kaminer eller med öppna spisar, i hvilka det eldas med kol, och så snart elden är utbrunnen, är rummet kallt igen. Köket ligger alltid långt ifrån bostaden, tvärs öfver en gård eller i ett mindre hus en bit från det stora, och all mat får bäras ett godt stycke. Köken äro fullkomliga uthus — jag gick där i vintras i ytterkläder och galoscher — och bevakas sorgfälligt af aschbas, d. v. s. kocken, som brukar låsa köksdörren, när han går sin väg, så att ingen kan komma in i hans helgedom. Han brukar ha en kökspojke till medhjälpare, och denne springer ärenden, diskar och gör rent, de båda senare sakerna dock icke efter svenska begrepp

gudnäs! Det är ej lätt att hålla snyggt i ett kök med jord- eller lergolf och där man eldar med kol. När golfvet skall "skuras" tar man en skofvel och skyfflar ut det värsta. Har man golf af tegelplattor, kan man ju skatta sig lycklig. Kocken och de öfriga tjänaerna bo inte i familjerna, utan hvar och en hemma hos sig — hvar och huru har man ingen aning om. De äro alla manliga, så när som på en, nämligen tvätterskan. Kocken t. ex. finner sig på morgonen och stannar, tills lunchen är öfver, går sedan hem några timmar och återkommer fram på eftermiddagen för att laga middagen, som här ätes kl. half åtta eller åtta. Kocken gör vanligen alla uppköp, naturligtvis med sin lilla procent på allting, och många öfverlämna hushället helt och hållet till honom, så att han för en viss summa per dag och person skall servera ett visst antal rätter — hvilka, får han själf bestämma. Om man själf går och köper maten, kan man visserligen ibland få saker billigare, men kockarna ha ett så nedärft privilegium på att få ta sin procent, att om man hindrar dem därifrån, så flytta de. Alltså gäller det för en husmor att försöka finna det gyllene lagom och låta kocken stjåla så litet som möjligt, men ändå så pass att han är nöjd. Maten härute består hufvudsakligen af ox- och färskött, höns, fågel och hare, grönsaker, frukt och ris, ägg och mjölk, men är betydligt dyrare än hemma. Fisk är det ondt om. Blott på sommaren kan man få färsk sådan, foreller från vattendragen i bergen.

EN GATUTYP.

intet annat än att sätta sig på en packlår i sitt nya hem och gråta.

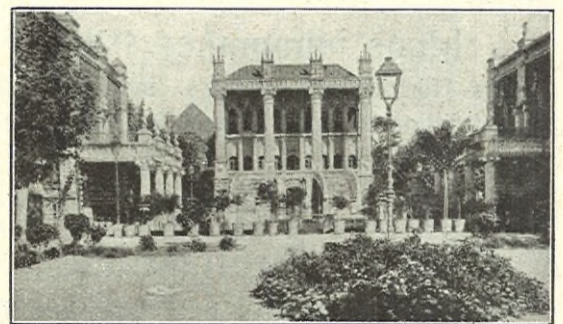
Emellertid klarar allt ut sig så småningom, som bekant, fast det i detta land går ousägligt långsamt. Vanligtvis har man ej sitt hem någorlunda i ordning, förrän man är färdig att resa hem till sitt land igen.

EN SPECERIAFFÄR.

EN VATTENBÄRARE.

EN RIK OCH FÖRNÄM PERSERS HUS.

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som fört ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1896	2: —	Iduns julnummer 1901	0: 25
Idun 1904 (med julnumret)	3: —	Iduns julnummer 1904	0: 30
Idun 1908 (med julnumret)	4: 50	Iduns julnummer 1905	0: 30
Idun 1909 (med julnumret)	5: —	Iduns julnummer 1908	0: 50
Idun 1910 (med julnumret)	6: 50	Iduns julnummer 1909	0: 75
Iduns julnummer 1894	0: 20	Iduns julnummer 1910	0: 75
Iduns julnummer 1898	0: 20	Iduns julnummer 1911	1: —

LÄS!

När vi voro kungar...

På grund af de usla kommunikationerna i detta land är det ytterst svårt och dyrbart, ja mången gång omöjligt, att skaffa en del af de saker, som hemma anses höra till lifvets nödtröft. Man får därför vara synnerligen glad, om man hos européer, som flytta härifrån, kan komma öfver ett och annat. Och då man varit här en tid, generar man sig inte ens för att uppträda i andras begagnade hattar och kläder, vederbörligen ändrade. När någon europeisk familj skall resa, är det rent komiskt att se, hur vänner och bekanta som hökar kasta sig öfver bytet, och så säljes det mesta under hand och resten på auktion. Jag vill lofva, att man här kan få se mycket underligt i husgeråds- och möbelväg, möbler, som under många, många år vandrat från det ena hemmet till det andra. Några estetiska fordringar i möbelväg får man förstås inte ha härute, utan vara glad åt hvad man kan få. Vi ha t. ex. redan lyckats samla ihop saker från alla världsdelar utom Afrika. Här finns vid stadens förnämsta butiksgata, Lalezar, det är uttydt Tulpangatan, en massa små second hand shops eller med andra ord vanliga lumpbodas, och där kan man mången gång bland allt skräpet hitta både det ena och det andra. Men man skall aldrig betala mer än ungefär en tredjedel af hvad som begäres för en sak, och för att få köpa för ett någorlunda skapligt pris måste man ibland pruta på ett föremål i flera dagar och framför allt ej visa sig angelägen. Det behöfs verkligen ett stort fålamod och mycken tid i detta land för att få ett hem någorlunda i ordning, och för de goda perserna är européernas brådska fullkomligt obegriplig. "Färda", d. v. s. i morgon, säger persern, och när så morgondagen är inne, blir det "färda" många gånger igen. Enda sättet att få t. ex. handverkare att raska på är att låta dem för hvarje dag, som går utöfver den dag, då ett visst arbete utlofvats färdigt, plikta med så och så mycket. Men det har verkligen händt, att plikten uppgått till mer än arbetets värde, och så har den arme mannen kommit i den fatala situationen, att han rätteligen bort lämna sina händers verk plus en penningsumma.

INGRID FOLKE.

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras härmed om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, för att därigenom undvika afbrott i tidningens regelbundna expedition. Samtidigt tillåta vi oss påpeka att det är så mycket nödvändigare att prenumerationen nu verkställas, som alla våra prenumeranter gratis erhålla

Iduns julnummer 1912,

hvars förträffliga litterära innehåll och konstnärliga utstyrelse ensamt äro värda prenumerationspriset.

Statistik för hushållet.

Mot insändandet af 1 kr. i frimärken till Iduns Tryckeri-Aktiebolag, Specialafdelning System, Bryggaregatan 17, Stockholm, erhållas franko 25 st. statistikkort. (Se artikeln i ämnet i Idun nr: 1 och 2!)

I HADE DEN KVALLEN TALAT om de olika årslidernas företrädan. Samtalet hade så, liksom af sig själf, glidit in på tal om de olika människoåldrarnas.

Den mognade mannaålderns företrädan framför de öfriga åldrarna hade vunnit de flesta försvararna. — Enda kvinnan i vårt sällskap, den lilla författarinnan Ebba Lindenslam, lade kvinnans bästa ålder vid trettio-åren. Så syntes samtalets vågor ha nått mot den döende duningens ro, och vi väntade bara på att någon i sällskapet skulle ge tecken till uppbrott, när vår värd för kvällen, tidningsskrifvaren Kilian Larsson, kastade sin cigarrett ut genom det öppna fönstret, och började tala.

— Människor tänka ju så olika i denna sak. Att de komma till olika resultat i sina tankar beror kanhända därpå att sakens kärna icke nås af någon t a n k e.

Jag har suttit och tänkt öfver hvad fröken Lindenslam sade nyss om kvinnans "bästa år". Förunderligt! — Och jag som varit nära att gråta, då mina käraste flickvänner gått öfver tjugutalets gräns. Men måhända är jag inne på okänd mark i hvad som i detta afseende gäller kvinnan. Fröken Lindenslams åsikt blir i hvarje fall aldrig min.

Men...

Ynglingaår — — mandomsår! —

Om någon kunde ana hur jag sörjer hvar flyende dag af mitt lif. Inom mig bär jag ju den oändliga vissheten, att så nära som jag varit i kontakt med Gud och lifvet och lyckan, så nära skall jag aldrig mera bli det.

Så som jag älskat — — med ynglingens på en gång heta och svala, ljusa och trofasta, fordrande och skygga kärlek — så kommer jag aldrig mer att kunna älska. Så som jag gråtit skall jag aldrig mera kunna gråta. Aldrig kunna tro så som jag trott. Aldrig mera i lifvet jubla så som det unga inom mig jublat.

Jag kan sitta ensam en dag i solskenet och gråta öfver mina 30 år. Hvad är värdt att jämföra med det unga Lifvet? — Den tid då vi voro osjälviska och oändligt goda och då vi ännu ägde den bästa af Gudarnas gåfvor — den att kunna hänföras och brinna. Den tid då vi ännu icke nått så långt i berisad utveckling och mognad att vi i penningen sågo lifvets mål och mening.

Å, de underbara, de öfverflödande rika ynglingaåren, då vi voro kungar. Och himmelen och jorden voro de båda syskonländer, öfver hvilka vi härskade.

Lifvet själf var vår kungliga gemål, vår brud. Hon ägde vår gränslösa kärlek.

De underbara dagarna! Då vi i hjärtanas förklaringsstunder kunde möta en människa så som vi aldrig sedan mött och aldrig mera komma att möta en människa. Då vi kunde möta en vän i gränslöst förtroende, blick i blick, själ mot själ. Då våra enkla ord fingo evangeliums sällsamma trollmakt och våra blickar voro som vårens klarnadt blåa morgonhimlar.

Då... då... då...

Och så nul —

Vi ha vunnit visdom nu. Ynglingaårens fåvitskhet är ett längesedan öfvervunnet stadium. Vi ha lärt oss behärsknings och den kalla beräkningens utomordentliga och nyttiga konster. Mot ynglingaårens instinktiva paroll i vänskapen: Helt förtroende ha vi utbytt det vida fördelaktigare: Halft... Vi ha lärt oss behärska oss och vara på vår vakt, så att vi icke till äfventyrs i en förrädisk

stämning af förtroendefullhet visa oss sådana vi äro för en vän. Vi ha blifvit så högt kultiverade och så oändligt bittert visa.

Men de dagarna då vi voro kungar öfver himmelen och jorden, de äro förbi, förbi... Vi gå som mot skymning.

Jag ser framför mig en ljus och spänstig ynglingagestalt, som står och ler rakt in i solskenet. Eller jag ser honom stark och sund simma ute i hafsbandet, i brottning med sjöarna och njutande af sin egen unga styrka. Och jag ser en gubbe, som vandrar en tom väg fram i grå skymning, som tätnar framför honom medan han ännu bakom sig hör ljusa röster klinga. Och båda bära de mina drag.

Å, jag minns en härlig eldsröd morgon, men rundt omkring mig faller skymningen på — —

Vår värd tystnade tvärt och vände sig bort mot det öppna fönstret. Jag hade redan hunnit se hvarför han gjorde det. Men ändå! Hvarför skulle han väl behöfva dölja sitt ansikte; fårar hade vi ju i ögonen en hvar af oss. Vår värd skulle haft godt af att se det goda, klara fåreglittret i fröken Lindenslams ögon, hvilka drömde i oändligt vemod.

Det hade blifvit sent. Från det öppna fönstret åt den tysta trädgården, vid hvilket vår vän och värd ännu stod kvar, strömmade juninattens svala, dofrika vind in. En ljus flik af himmeln lyste blå öfver hagens ymniga guldragn och i tunga droppar föll därute daggen.

Daggdropparna och våra fårar. Junis tysta sorg att icke längre vara maj. Vår vemodiga smärta att icke längre vara unga...

Kilian Larsson följde sina gäster ut genom trädgården ned till grindarna vid vägen. Han stod där och såg efter dem, länge. Så stängde han grindarna och vände sakta sina steg tillbaka upp mot villan. Tystnaden var så underligt stor att han kunde höra daggen falla. Han gick dröjande. Strax invid trappan stod en ensam narcissus poeticus och drömde i kvällningens blåa ro. Den stod med sänkt hufvud och en klar daggtår föll från dess öga till marken. Kilian Larsson böjde sig ned för att bryta blomman, men han hejdade sig halfvägs och gick in. Vid det öppna fönstret satte han sig, och på ena pärmen af en bok, som slumpen låtit ligga i fönsterkarmen, skref han:

Narcissus poeticus.

Hvit som ynglingens dröm och hvit som vårdagens strömoln

syns du mig afbildad bäst anden i ungdom och vår.

Dig har jag älskat som ungdom och vår jag älskat oändligt!

Du skall vissna och dig skall jag mista liksom jag snarligt mister hvad kärast jag ägt, ungdomens dyra klenod.

Veka, hvita narciss, som vagnar ditt hufvud för vinden,

hvi vardt min ungdom dig lik, hvi vardt den skapad att dö?

Dock, — bjud tystnad åt klagandets röst och lär oss att dricka

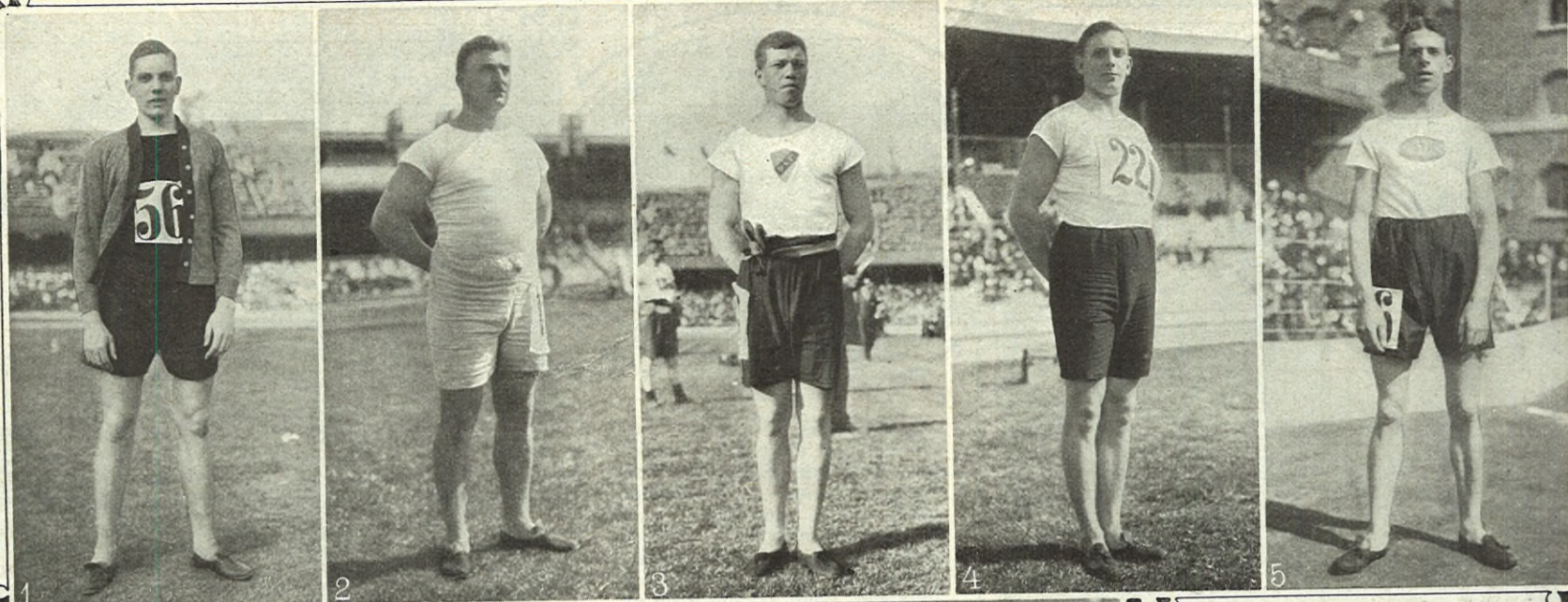
skönhetens pärlande vin, som skummar i vårliga dagar.

Lär oss att njuta hvarenda minut, att lefva för stunden;

lefva, o lilja, som du, dö i skönhet som du! — —

G. P. QUIST.

Den svenska olympiatruppen

DE SVENSKA IDROTTSMAN, som under olympiska spelen skola kämpa för vårt lands ära, hafva nu blifvit utsedda. De utgöra en trupp på öfver hundra man, af hvilka omkring hälften sedan den 1 juni varit samlad i Stockholm för att under E. Hjertbergs ledning slutföra träningsarbetet. Här ett urval af dem i bild! I spelens stadionvecka förekomma de förnämsta täflingarna, nämligen de klassiska idrotterna, löpningar, kast och hopp. Hvad då först löpningarna beträffar, så ha vi gifvetvis i de längre loppen något bättre män — jämförelsevis — än i de kortare. Sådana män som Lindberg, Luther, Grandell och Stenborg äro dock ingalunda föraktliga på 100 meter, under det att på 200 meter tillkommer en ytterst lofvande löpare i Persson från Malmö. I 400 meters löpning är Lindholm bästa svensk, medan vi å medeldistanserna 800 och 1,500 meter ha mycket goda förmågor i stockholmarna Wide och Björn samt göteborgaren T. Olsson. Dessa starta äfven å 3,000 meter, å hvilken sträcka äfven Bror Fock från Vänersborg är utmärkt. Denne senare är äfven Sveriges starkaste namn i de

1. P. Zerling, häcklöpare. 2. E. Lind, släggkastare. 3. Einar Nilsson, kulstötare. 4. Gunnar Nilsson, diskuskastare. 5. E. Wide, mellandistanslöpare. 6. Eric Lemming, spjutkastare. 7. H. Wieslander,

längre löpningarna 5,000 och 10,000 meter. Äfven för marathonlöpingen äro vi väl rustade med sådana män som Jakobsson, Ahlgren, Törnros och Eke. I terränglöping torde Nordström vara vårt starkaste namn, och i häcklöping P. Zerling och E. Möller.

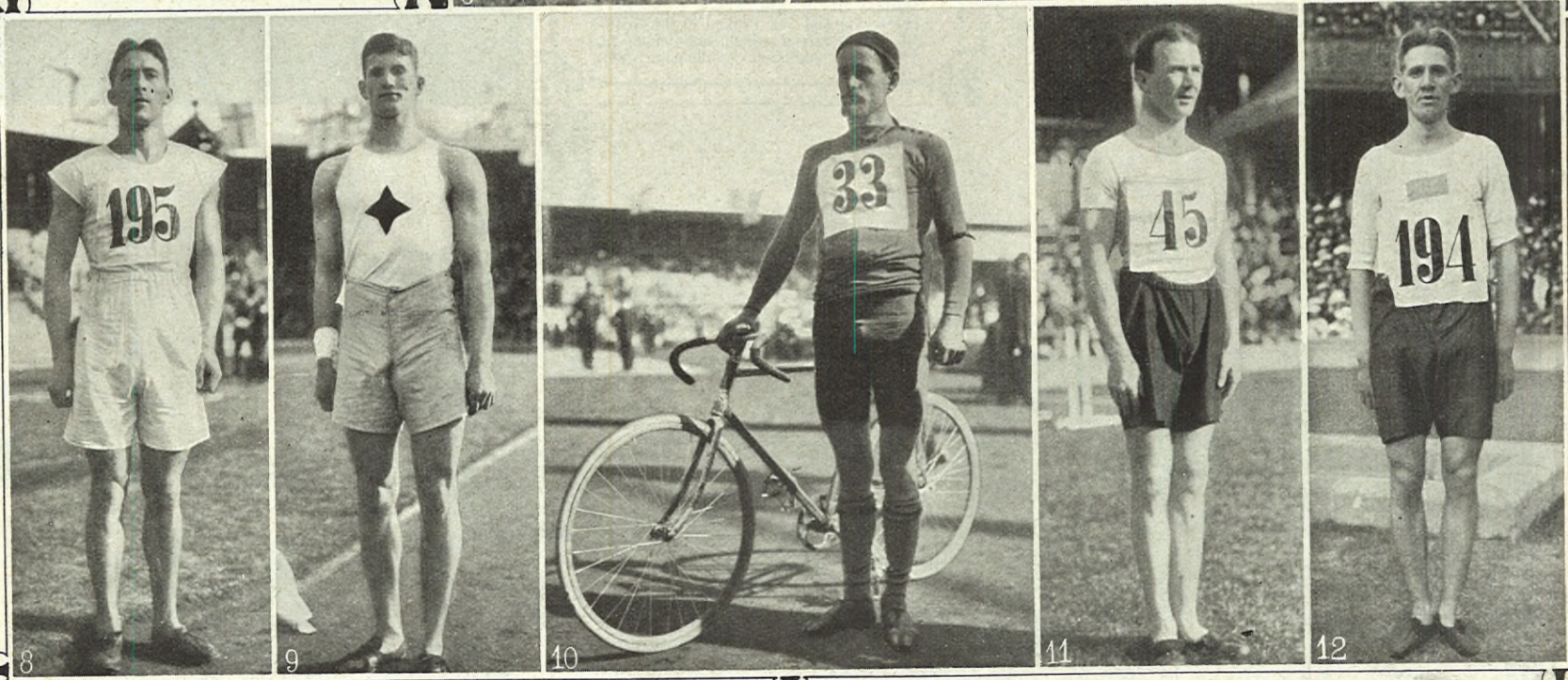
I kasttäflingarna ha vi veteranen E. Lemming, medan vi i diskus- och släggkastning samt kulstötning ha goda förmågor i Nilson från Visby, Lind, Karlstad, och E. Nilsson, Stockholm.

Hvad hopp och språng beträffar, är nog Lomborg vår bästa längdhoppare jämte bland andra Scotte, Jakobsson och Kullerstrand samt Holmquist de främsta höjdhopparna, medan Lindblom är ypperlig i fresteg samt Ugglå och Gille utmärkta i stafsprång.

För fem- och tiokamp har vårt land i H. Wieslander en briljant representant.

Våra utsikter till segrar i de 27 olika täflingar, som dessa idrotter omfatta, äro visserligen icke alltför stora. Men vi hoppas och tro, att Sverige skall kunna behålla den tredje plats bland världens nationer det eröfrade vid Olympiska spelen i Aten 1906 och lyckades behålla vid spelen i London 1908. SPORTSMAN.

tio-kamp. 8. C. Lomborg, längdhoppare. 9. Bertil Ugglå, stafhoppare. 10. Morén, 1:sta man i Mälaren rundt. 11. Ivar Möller, kortdistanslöpare. 12. B. Fock, ut-hållighetslöpare. A. Blomberg foto.

Olympiska simbanans invigning

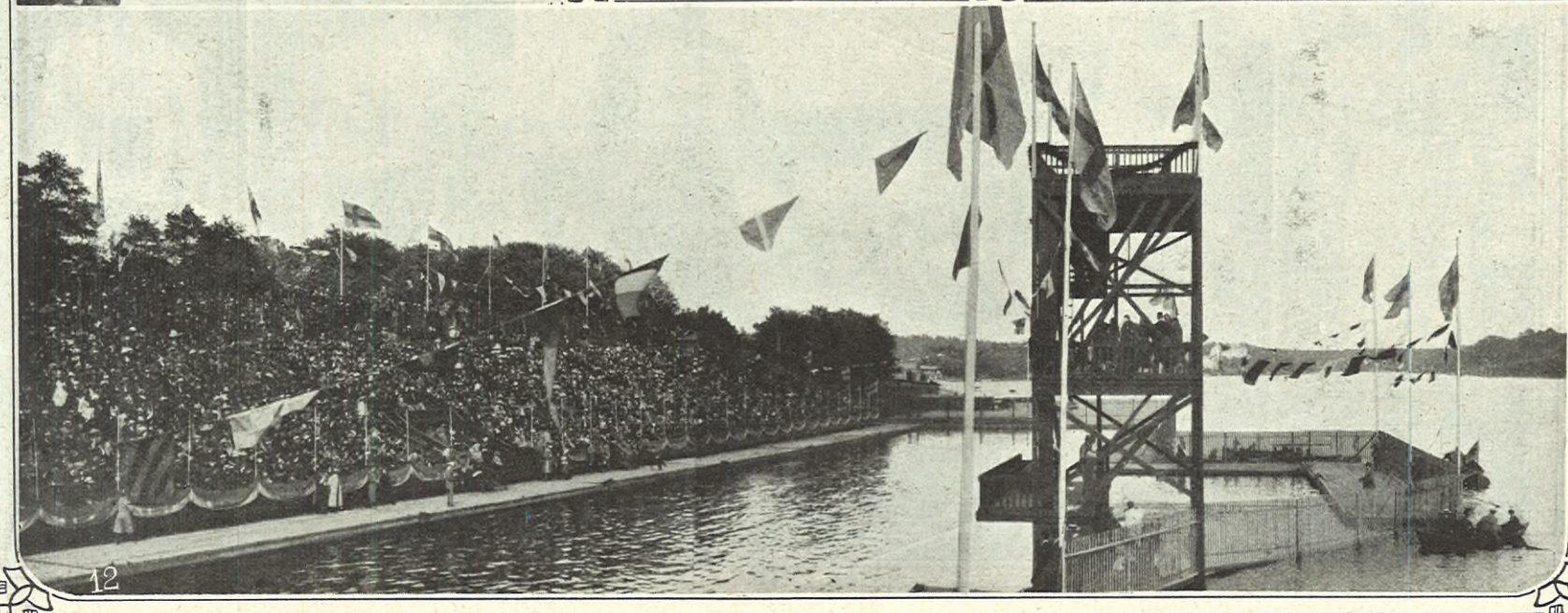

KNAPPAST NÅGON DAG går nu utan ett evenemang inom den idrottsliga världen. Nyligen invigdes sålunda den olympiska simbanan vid Djurgårdsbrunnsviken. På de amfiteatraliskt byggda läktarna, som rymma flera tusen personer, hade åskådare till ett antal af fyra tusen samlat sig och iakttago med liflig spänning de bragder som utfördes.

Det var våra simmerskor som inledde programmet med uppvisning i strömhopp och hoppning och de skötte sig förträffligt. Främst voro fröknarna Greta Johansson och Ella Eklund, af hvilka två damer vi meddela bilder. Vi kunna alltså hoppas att damerna i den enda täflingsgren, så när som på tennis, som står dem öppen skola veta att gå ur striden med heder, när deras dag kommer.

Svenska och australiska manliga simmare täflade nu att visa sin skicklighet och de australiska särskildt ädrogo sig publikens intresse genom egenartade och häpnadsväckande prestationer. De vackra och djärfva hoppningarna, som voro sist på programmet, åsågos med spänning och applåderades ifrigt. Nya rekord sattes föröfrigt och såväl publiken som sportsmännen själfva kunde vara nöjda med hvad som uträttats.

1 o. 3. Fröknarna Greta Johansson och Ella Eklund, hvilka särskildt utmärkte sig i damernas hoppning. 2. Fröken Lisa Regnell, en glad simmerska. 4. Hr Pontus Hansson, segrare i bröstsimning. 5, 6 o. 7. De australiska simmarne Hardwick, Longworth och Boardman. 8. Prinsessan Maria, kronprinsen och prins Eugen med uppvaktning åse simtävlingarna. 9. Hr Robert Andersson, kortdistanssimmare, mottager sitt pris af prinsessan Maria. 10. Hr Erik Adlerz, förste prislagare i hopp. 11. Fröken Greta Johansson, första pris i damernas hoppöfvan. 12. Totalvy af simbanan. A. Blomberg foto.

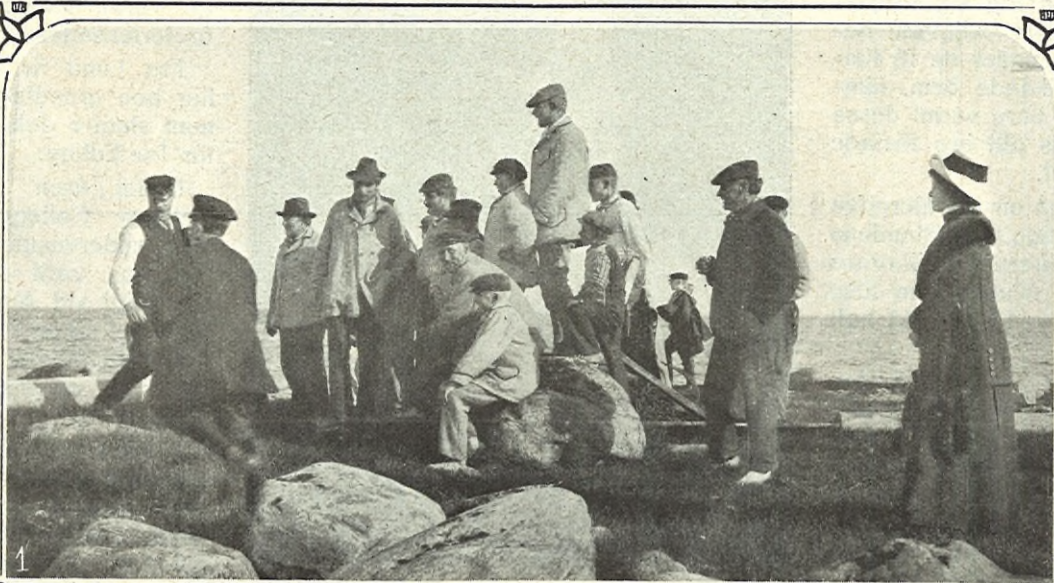

Med "Sagas" unga vikingar

till Runö

och Danmark.

DEN SOMMARfärd, som Kraftska skolans lärjungar jämte ett antal utvalda af våra duktiga boyscouter nyligen gjort, har varit föremål för omnämmanden i dagspressen på grund af det synnerligen intressanta reseprogrammet. Särskildt den första af reseroutens fasta punkter var ägnad att lämna de unga resenäerna varaktiga minnen. Aldrig har väl någonsin Runö, den från all beröring med den yttre världen af-

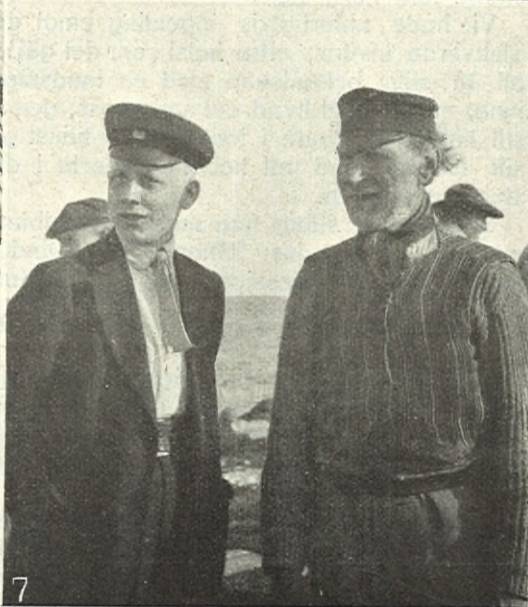
stängda boplatsen för ett 300-tal svenskar, varit besökt af så entusiastiska gäster som vid detta tillfälle och sällan ha väl Runöborna så mycket som nu uppskattat det gamla moderlandets hägkomst af deras öfvergifvenhet.

Med växande känslor af undran, försäkrade de, sågo de den vackra ångjakten "Saga" närma sig deras af undervattensgrund farliga strand, men glädjen blef stor när de kunde urskilja

1. Runöbor vid stranden väntande på "Saga". 2. Bröder och sysstrar af Runö och Sverige. 3. och 8. Scouterna gymnastisera ombord på "Saga". 4. "Vikingen" d:r Brandel med Kraftska skolan. 5. Runökvinnor i högtidsdräkt. 6. D:r Brandel nedlägger en krans på

kung Fredriks kista i Roskilde domkyrkas grafkor. 7. Kyrkvärden på Runö. 9. Scouterna lära sig sjömansyrket på "Sagas" fördäck. 10. Runökvinnor med sitt barn.

Foto Ateljé Central och löjtnant Ehrnfeldt.

fartygsflaggans blågula färger. Men med glädjen blandade sig farhågorna för fartygets grundstötning, och under brinnande fart kommo flera roddbåtar från land för att i tid varsko om riskerna. Efter lycklig landstigning tog sig förtjusningen hos öborna öfver det oväntade besöket rörande uttryck, och under de få timmar "Sagas" resenärer gästade dem, lämnades talande bevis på, huru varmt dessa gammalsvenskar ännu trots allt äro fästade vid det gamla moderlandet.

Det kan icke här bli fråga om att återgifva detaljer af de egendomliga förhållandena på ön eller af ens exteriörerna af öbornas dagligdagslif, så mycket mindre som Idun förut vid olika tillfällen i ord och bild haft anledning beröra dem.

Den säreget högtidliga scoutgudstjänsten i den gamla kyrkan, vid hvilken den nu färdigbyggda nya kyrkan är belägen, torde kunna räknas som det märkligaste momentet af den svenska ungdomens besök. Mer än vanligt gripande tonade vid denna "Vår Gud är oss en väldig borg" under ledning af Kraftska skolans musik. Också fram-buro öborna sin tacksamhet under upprepade framställningar om ytterligare några psalmer. Med stor välvilja omhuldades senare de kärkomna gästerna i de gamla stugorna, hvilka i alla detaljer gifva intryck af 1600-talets enkla förhållanden.

En brokig och vacker tafla erbjödo senare de ungas springlekar, liksom afskedet blef synnerligen stämningsfullt, buret som det var af de varmaste känslor hos såväl resenärerna som öborna.

Den för de unga minnesrika färden fortsattes från Runö till Trelleborg, Hälsingborg, Landskrona och Malmö. Och sen bar det af öfver Sundet till gästbesök i Köpenhamn. Under Dansk Drengeforbunds värdskap tillbragtes här några angenäma dagar med utflykter till Roskilde, i hvars domkyrka en krans nedlades vid kung Fredriks kista — hvarvid togs den unika bild som återfinnes å föregående sida, ty aldrig förr har någon fotograf fått fotografera i de danska konungarnes grafkor — samt till Lyngby, där den danska motsvarigheten till vårt Skansen besågs och där stor gästfrihet visades våra pojkar vid ett besök i den Grundtvigska folkhögskolan. Det speciellt Köpenhamnska programmet upptog bland annat besök i Zoologisk Have, uppvaktning för svenske ministern, med stor välvilja och hjärnlighet mottagen af denne, samt under pastor Widners ledning ett besök i den nybyggda, ståtliga svenska kyrkan. En glad afton var slutligen den som tillbragtes i Tivoli under värdskap af detta enastående etablissements svenskfödde chef.

När de svenska pojkarna slutligen anträdde hemfärden, hade de säkerligen rik behållning både till kropp och själ af sin

RUNÖ GAMLA OCH NYA KYRKOR.

FRU EDLA LUND.

En svensk-amerikansk sångerska.

MEDIO AF AUGUSTI FÖREGÅENDE sommar ringde det en dag på i Iduns redaktionstelefon med förfrågan, om vi för en stund ville utbyta den af många veckors sol upphettade atmosfären på byrån mot den svalare temperaturen i Jakobs kyrka för att där åhöra en middagskonsert, arrangerad halft privat af några stockholmska musikvänner, hvarvid en svensk-amerikansk sångerska, fru Edla Lund från Rock Island, Illinois, som tillfälligtvis var på besök här, skulle låta höra sig.

Vi hade naturligtvis ingenting emot den älskvärda inviten, allra helst som det gällde att få stifta bekantskap med en landsmaninna, som, enligt hvad det sades oss, genom sitt hängifna arbete i tonkonstens tjänst gör sitt fädernesland all heder därborta i den stora republiken.

Sångerskan sjöng fyra nummer, däribland en aria ur Haydns "Skapelsen", Händels stora aria ur "Messias", jag vet att min

..... storartade färd. Visserligen präglades återresan vid ett tillfälle af djupt allvar, då nämligen "Saga" öfverraskades af en nattlig orkan, men äfven detta moment blir nog ett minne för lifvet.

Initiativtagaren till denna och föregående skolfärder, d:r Robert Brandel, är värd allt beröm för den energi och målmedvetenhet han utvecklar för att på "vikingafärder" af denna art bibringa de unga en sund uppfostran till kropp och själ. Utom den vanliga tjusningen af en välplanerad resa, där nya intryck äro afsedda att vara i sann mening bildande, har "Saga"-färden med det örlogsmässiga lifvet ombord varit särskildt ägnad att härda de unge och gifva dem vida vyer. Deras dagböcker under färden gifva nog så intressanta bevis därpå. Och det ligger också säkert uppriktighet i den af samtliga gossar undertecknade adressen till dem, som ekonomiskt stödt d:r Brandel i hans arbete, hvari de betyga sin tacksamhet med förhoppning att uppföringen skall lända fosterlandet till båtad.

Z-k-s.

förlossare lefver, en sång af Dvórák och en Davids psalm af Liddle.

Hennes röst befanns vara en ganska stor, verkningsfull sopran och föredraget kännetecknades af musikalisk intelligens samt af ett varmt temperament, som osökt återgaf oratoriesångens religiösa stämning.

Fru Lund är född i Stockholm och här har hon grundlagt sin solida sångkonst genom studier dels för professor Günther, dels för fru Edling.

Under åren 1890-94 vistades hon vid Belhany College, Lindsborg, Kansas, där hon undervisade i musik, och sedan 1895 har hon varit sopransolist och körledare samtidigt vid Augustana College och presbyterianskyrkan i Rock Island, allt under det hon själf fortsatt att idka fullkomnande studier för en framstående musikpedagog i Chicago.

Hennes verksamhet som körledare vid Augustanasynoden är kanske hennes viktigaste insats i det svensk-amerikanska musiklifvet. Redan det att en kvinna leder stora körer är något ovanligt, men därtill kommer hennes dirigenfförmåga, som tack vare hennes genommusikaliska natur, fina smak och sega energi gör det möjligt för henne att ingjuta en levande anda i sången.

Då Augustanasynoden i juni 1910 firade sitt 50-årsjubileum, högtidlighölls minnesfesten naturligtvis äfven genom tonernas konst, och fru Lund dirigerade då den stora jubelkören med en konstnärlig styrka, som blef en heder för hennes talang. En heder är hon också för det svenska namnet där borta och en heder för sitt kön — och därför är det Idun en glädje att få presentera henne för sin läsekrets.

E. H-n.

Eremitaget.

En berättelse om två människor.
Af ERNST BLOM.

(Forts.)

VID VAGNSDÖRREN STOD ERIK i någon sorts underligt livré, som liksom brudens klädning såg för stort ut. Hans röda hår hade varit pudradt och sammanbundet i nacken, men regnet hade sköljt bort pudret och hårbandet hade han tappat på vägen, på fötterna hade han ett par gamla blanklädersstöflar med gula kragar, men så stora att de kippade för hvarje steg. Buga kunde han emellertid och sirligt slog han dörren igen om de nygifva och hoppade upp bakpå.

Nu bar det i väg till en gästgivaregård där frukost var beställd.

På trappan stod den bugande värden och förde de nygifva in i ett mindre rum, där frukosten var dukad. Magnus var vid bästa humör, men Marie Anne var trött efter spänningen och nattvaket, det drog och ryckte i hennes ögon och hon smålog matt åt hans kvickheter.

Så bröto de upp och läto den bugande Erik än en gång smälla igen vagnsdörren om dem och så styrdes kursen till det egna hemmet.

Marie Anne var lycklig och såg allt i rosenrödt och solsken, fastän det regnade och skvalade och hon själf var våt ända in på kroppen.

Så lutade hon sig mot Magnus bröst och där, trygg och lugn, somnade hon, under det vagnen rullade fram genom vattenpölar.

Nu blef ett skrifvande och parlamentärande mellan Roosenhielm och Gyllenlås och efter oändliga om och men vardt ändtliga lysning uttagen och Magnus lagligt vigd vid Marie Anne.

Detta är nu den samfärdiga berättelsen om, huruledes öfverstekammarjunkare Magnus Roosenhielm och fröken Marie Anne Gyllenlås till Stora Ullgårdarna funno hvarandra och blefvo gifva.

Gubben Gyllenlås var rasande hela tiden och för att inte vidare behöfva se de nygifva, flyttade han burdus till Stockholm och lät de unga taga Stora Ullgårdarna i besittning.

Så snart han kommit till Stockholm, inlade han sin afskedsansökan till regementet, men hann knappast få den beviljad, förrän han dog — efter hvad det sades af grämelse öfver dotterns giftermål.

Marie Anne fick nu styra och ställa i sitt gamla föräldrahem.

Det kändes egendomligt att så på en gång få bestämmanderätt öfver saker och ting, som hon för någon tid sedan knappt fick röra. Hon njöt obeskrifligt.

Visserligen pinade det henne, att hon på detta sätt skilts från fadern, som hon sedan aldrig fick återse, men hon älskade honom inte och de små samvetsskruplerna voro snart och lätt bortjagade af nöjet att önskränkt få möblera och ställa allt efter sitt eget hufvud.

Magnus var strålande och hjälpte henne med möbleringen — han nojsade med henne och skämtade och skrattade från morgon till kväll.

De båda nygifva liknade ett par ostryriga barn.

Anna i Rösåsen, som följde gamla Maja förbi trädgården, fick se, hur Magnus och Marie Anne lekte ta' fatt mellan äppelträd och krusbärsbuskar och hon ruskade sitt hufvud och sade:

— Mycke' har ja' sett i min da', men maken till gift herrskapsfolk får man leta efter.

— Leken är bara ett varsel till sorgen, mumlade gamla Maja halfhögt för sig själf och Magnus fängade sin Marie Anne och bar henne på armarna bort till skuggan under lindarna.

När majoren var död, öfvergick den stora förmögenheten till Magnus och han blef berusad af guldets klang.

En man kan lefva, möjligen också lefva godt, på just ingenting, men när han sedan en vacker dag, som genom ett trollslag, får en, kanske ofta obetydlig slant, blir han bländad och berusad och han öfverskattar slantens värde, känner sig stormrik och betviflar, att denna slant någonsin kan taga slut.

Hade Magnus Roosenhielm själf varit en rik man, hade han måhända förstått pennningens värde och behandlat den därefter, men han var född och uppväxt bland många syskon och i knappa omständigheter.

När han blef äldre, blef han njutningslysten och pretentiös och hans fordringar på lifvet stodo i dålig proportion till hans inkomster. Det finns ingen värre pina för en ung, begåfvad man med världsmanér, med kärlek till det förgängliga och kanske också — fåfängliga, än just att kämpa med knappa tillgångar.

Magnus Roosenhielm vardt bländad af guldet, dessa små skinande förgängliga tingestär, som blänka och blixtra i ljuset och hvilkas klang är mättad af njutning och glädje och all världens fåfänglighet.

Magnus räknade guldpåsarna och antalen hemman, men han gjorde det icke med girigbukens ängslighet, att något skulle förfaras

Carl Milles' staty öfver den ryktbare kemisten Karl Vilhelm Scheele, högtidligen affäckt i Köping tisdagen den 18 juni. W. Westman foto.

af luftens inverkan. Han satt inte krokryggig öfver en kista och med darrande händer bokförde antalet och summerade och räknade om och om igen, ifall han möjligen skulle räknat fel. Utan han stod spänstig och rak med uppåtlöftadt hufvud och han kände icke njutning i, att guldet låg i hans hand, men när det rann mellan hans fingrar ned i påsarna, blef han så glad vid klangen, att han storskrattade.

Tappade han så några mynt på golfvet, sökte han icke upp dem i krokarna — han

Nytt välgörenhetsmärke.

SVENSKA NATIONALFÖRENINGEN MOT TUBERKULOS utsänder i början af juli månad ett nytt välgörenhetsmärke, som är ämnadt att ersätta det nu i bruk varande märket af 1908 års typ (Drakskeppet), hvaraf förrådet i det närmaste är slut. Det nya märket blir permanent, hvarför man förutsätter dess användande vid all korrespondens mellan medlemmar, gynnare och vänner till föreningen och dess verksamhet. Ritningen till det tilltalande märket har utförts af den kände mästaren professor Julius Kronberg.

Märket framställer som hufvudgrupp en valkyria i full rustning, stödd mot spjutet och skyddande en vapnarsven, hvilkens dräkt prydes af det symboliska "Tre Kronor". Valkyrians sköld bär det internationella röda dubbelkorset, tuberkulosföreningarnas märke; bakgrunden utgöres af en strålkrets, hvarå öfverst läses ordet Sverige. Välgörenhetsmärkets format blir något större än vanliga frimärkens.

hade ju så oändligt mycket och kände sig som världens störste och rikaste man.

Han hade en gång tjusats af solguldets Marie Annes hår, men nu glömde han detta för det guldet, som klirrade och klingade i påsarna.

Så gick tiden.

Trots de svarla sorgkläderna efter majoren var det fest och glädje hvarje dag på Stora Ullgårdarna. Magnus och Marie Anne lefde som i ett rus af lycka. Det var för dem båda som en dröm, ur hvilken de voro rädda att uppvakna.

Hittills hade de lefvat afsöndrade från världen, lefvat blott för hvarandra och sig själfva. Men hvarje kväll strömmade skenet från vaxljusen i kronor och kandelabrar ut ur mansbyggnings fönster, så vägresande trodde, att huset var fullt af gäster.

Grannarna ställde sig afvaktande och togo icke första steget till närmande. Man ville icke direkt uttala det, men det låg dock tydligt i luften, att man sökte ogärna umgänge med herrskapet Roosenhielms — åtminstone icke ännu, innan minnet om skandalerna var förbleknadt. Några af grannarna hade umgåtts med Gyllenlås och dessa betraktade Roosenhielm som en orättmätlig inkräktare.

Men hur det var, lefde på Haretorp en ung och glad ryttmästare Carlsträhle, han hade också enleverat sin hustru och Carlsträhle hade två bröder, ett par vilda krabater, som mer än gärna skulle enleverat hur många flickor som helst bara för nöjet att få göra det.

Som herrskapet på Haretorp och herrskapet på Stora Ullgårdarna båda kände sig utslutna, funno dessa hvarandra och de triffades utmärkt i hvarandras sällskap.

På nyåret började kalasandet.

Var Roosenhielms inte på Haretorp så voro Carlstrählarna på Stora Ullgårdarna.

Det blef festligheter i det oändliga. Var middagsföljet för fåtaligt, införskrefvos bekanta från släderna och dessa fingo rum iordningställda både på Haretorp och Stora Ullgårdarna, så att de kunde ambulera och alltid vara med.

Folket i trakten hade aldrig upplefvat eller ens kunnat tänka sig ett sådant lif, som nu följde. Man anordnade vilda parforcejakter och torningar, där stalldrängar kläddes ut i romerska dräkter. Man åt och drack, uppförde komedier, man spelade och sjöng och dansade. Roosenhielm hade fått ihop ett litet musikkapell, som i grant livré utförde taffelmusik och spelade till dansen. Fattades damer togos förskrämda torparflickor in och kläddes i gammal omodern brokad ur hennes högtaliga nåd Gyllenlås' rika, efterlämnade garderob.

Vid spelborden trumfades korten och penninghögarna växlade fort ägare och då och då snurrade äfven rulettens lilla förbudna kula i hemlighet i någon vrå, under det marschaller och facklor flammade i trädgårdar och alléer och färgade natthimlen röd som vid eldsvåda.

Lifvet vardt allt mer och mer tygellöst och sedan de vilda nattjakterna till häst kommit på modet, där en skara berusade och skrålande ryttare redo vildt öfver åkrar och ängar, under det de på måfå aflossade skarpa pistolskott, vågade ingen människa i trakten gå utanför sin dörr, sedan mörkret fallit på.

Nära ett år fortgick detta lif till alla grannars skräck och ryktet därom spred sig öfver hela landet och så snart två människor träffades, gled alltid samtalen in på de sista bravaderna från Stora Ullgårdarna.

Men när ett år var gånget, var ryttmästare Carlsträhle ruinerad.

Roosenhielm hjälpte honom, så han någorlunda kom undan med hedern, men han och hans bröder måste lämna Haretorp och flyttade bort.

Lugnet efter stormen var i viss mån välgorande, ty herrskapet Roosenhielm måste hvila ut efter alla strapåsar.

Men snart blef lifvet på tu man hand enformigt och trist, man hade ingenting att säga hvarandra och så satt man och gäspade från morgon till kväll.

Att nu söka umgänge hos grannarna var hopplösare än någonsin och sedan de upp-vaktande kavaljererna, de af dem som ännu voro kvar, blifvit återförpassade till sina respektiva städer, blef tristheten outhärdlig.

Magnus led sig icke själf och gick i ständigt misshumör och till slut beslöt han sig för att resa på besök till Stockholm.

För Marie Anne blef det nu ännu dystrare att gå ensam i det stora huset och hon började tycka, att äktenskapet, vid närmare betraktande, var en synnerligen tråkig inrättning, helt fri från all den charm och berusning, hon troff var dess mål och mening.

Någon vecka efter sedan Magnus rest, en mörk och kulen dag, såg hon allt så ensamt och hopplöst och trist, att hon brast i gråt.

Och så grät hon en skvätt, men tårarna torkade så småningom, när hon fick fatt på några möbler, och inom tio minuter var hon i full färd med att möblera om hela huset.

Pigorna blefvo inkallade för att hjälpa till och de stodo handfallna och sneglade förvånade ömsom på hvarandra, ömsom på sin husmor, men lydde gjorde de.

Marie Anne skulle ha en lång fil af salonger, som de hade på Haga, och innerst inne i sin budoar skulle hon genom en tjänare låta efterhöra, om inte hennes gemål snart syntes borta i allén på hemvägen från Stockholm.

Hon arbetade och slet med möblerna och pigorna sade "Snälla hennes nåd, de' går inte för sig, att hon får ta' i så".

Jo då! Det bekom henne inte det allra minsta och det var nog inte så farligt, som folk trodde, och så släpades alla möbler huller om buller, sedan skulle de ordnas.

Men det gick, som pigorna spått, frun blef sjuk. Gamla Maja blef efterskickad och en dräng åkte och hämtade barnmorskan i staden.

Möblerna voro kringflyttade och som den stora sängen just blifvit, för vidare befordran, placerad midt på golfvet i stora salen, fanns ingen annan råd, än att Marie Anne blef nedbäddad där.

Hon blef mycket sjuk och bud sändes till Roosenhielm och slutligen gaf hon efter oerhörda smärtor lifvet åt en flicka.

Flickan var kry, men Marie Anne låg och kämpade med döden och doktorn trodde inte, hon skulle gå igenom.

Gamla Maja vakade om nätterna och satt med runda brillor på näsan och läste stapplande och stafvande i en stor gammal bibel. För att bättre kunna se hade hon placerat ljuset mellan sig och boken och lågan flämtade för hvarje entonig stafvelse, gumman läste upp.

Sent omsider började sjukdomen gifva efter och Marie Anne återvände till lifvet. Tillfrisknandet gick långsamt. Allt som oftast frågade hon efter Magnus.

Intet svar eller bref hade kommit från honom, men tjänstefolket vågade nu icke underrätta henne om detta. De svarade alltid på hennes ständigt återkommande fråga, att han var på hemväg och hade blifvit fördröjd.

Hon började snart undra på, att det tog så

Drottning Victoria i samtal med generaldirektör Pegelow på stationsper-

EN TIDIG SÖNDAGS-morgon medan ännu hela Sverige låg och sof och visste om intet, slog döden plötsligt ned midt ibland oss. Det föreföll när underrättelsen sedan spriddes till hufvudstaden på förmiddagen hart när ofattligt, man vägrade att tro att å våra svenska järnvägar, åt hvilka vi så tillitsfullt anförtrö oss, en sådan oerhörd olycka som kostade öfver ett 20-tal lif kunde inträffa. Och äfven de, som ej ägde vänner och fränder bland de döda och sårade, ryste öfver den brutala slump, som skar af så många lif om hvilka man kunde säga att de ännu icke fyllt sitt mått. Utan varning ryckas föräldrar från barn, man från hustru, för ett ögonblick sedan voro de tillsammans och trodde att intet kunde skilja dem åt, och nu är den ena obevekligt och för alltid allena.

Än mer uppskakande voro sedan de detaljer från olycksstillfallet, hvilka genom pressen spriddes bland allmänheten, och som förtalde om fador, hvilka icke gifvo något slagfält efter i grymhet.

Allmänheten som alltjämt lifligt sysselsätter sig med olyckan, man hör den diskuteras på gator

lång tid och blef orolig, att något händt honom. Så ville hon, att en dräng skulle sändas för att möta honom på vägen och se, att intet ondt hände honom.

Gamla Maja gick ut under förevändning att säga till en dräng, men i verkligheten för att dölja sina tårar.

Så blef det bekant i trakten, att Marie Anne haft en ovanligt svår barnsäng och varit nära att stryka med och till råga på olyckan hade hennes man, "den vindböjteln", rest ifrån henne.

Man tyckte det på sätt och vis var rätt åt henne, att hon hade det, som det var, men så kunde man icke låta bli att känna medömkan med henne.

När hon blef lite på bättringsvägen, beslöto några af grannfruarna, som umgått med hennes mor, att besöka henne på sjuk-sängen.

Under sjukdomen hade ingen tänkt på att försöka gå möblerna i ordning igen, utan allt stod ännu huller om buller och de besökande fruarna måste tränga sig fram mellan byråar och bord för att komma till Marie Annes säng, där hon låg, blek och affärd, midt ute på golfvet mellan ett gammalt ek-skåp och ett klavér.

Fruarna hälsade lite nedlåtande och undrande liksom på ett barn, som just stått i skamvrån.

rongen i Malmslätt. Hoffotograferna Sw. Swensson & Son.

och torg, i hemmen och på arbetsplatserna — fordrar nu att få veta hvar skulden ligger till att något sådant kan hända. Man böjer sig inför en naturrevolution, ett det blinda ödets verk, men här är ju icke fråga om sådant. I en viss mening och för många förtviflade hjärtan är denna olycka irreparabel, och blefve än skulden aldrig så klart lagd på rätta personer, så skall det icke hjälpa dem som sörja sina döda.

Men för dem som bära yttersta ansvaret måste det ligga makt uppå att återge de svenska järnvägarna det anseende som de tryggaste bland alla, hvilket nu blifvit plötsligt rubbadt.

Drottning Victoria, nyligen hemkommen till Sverige, reste vid underrättelsen om olyckan till Malmslätt, medförande en skörd af blommor från Solliden. Hon besökte tillsammans med prinsessan Ingeborg de sårade och de som sörjde förlusten af sina närmaste och visade alla det varmaste deltagande. Hon uttalade också sitt tack till militären som vid olycksstillfallet genast gjorde allt den kunde för att bispringa de olyckliga, hvilka begrafns under de splittrade vagnarna.

— Det är så vänligt af er att komma och besöka mig, sade Marie Anne, här är så skräpigt, ty vi hade nyss stök.

— Det är också ledsamt att min man inte är hemma, så han kunde taga emot, tillade hon, men —

— Kära Marie Anne, sade den ena af fruarna, vet du, jag tycker, det är så bra, som det är. Du lefver mycket bättre här ensam för dig själf.

— Ack ja, suckade den andra tanten, låt honom du vara, där han är.

— Jo, Magnus kommer hem — — yttrade Marie Anne förvånad — han kan vara här när som helst — se efter Maja, om han inte syns ute i allén —

Tanterna sneglade på hvarandra och rus-kade på hufvuna.

— Kära barn! Kära barn! Hvarför kom du aldrig till oss på besök sedan du blef gift — vi dögo nog inte, vi, din mors och din gamle hederlige fars vänner.

— Men — men, flikade Marie Anne in, ni visade oss ju så tydligt, att ni inte ville umgås med oss och inte ville vi tränga oss på.

— Med din man ville vi inte umgås, barn! Men om du hade kommit enkel och rättfram och med botfärdigt sinnelag, hade vi icke drifvit dig från våra dörrar.

(Forts.)

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULASTE ARBETE
STIUELA MODELER
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser
hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Patent. **Hafregryn** och
Hafremjöl

Gyllenhammar
Känner ni trötthet, behöver ni krafter, åt hvarje frukost **GYLLENHAMMARS** pat. Hafregryn och Hafremjöl — tröttheten försvinner. Tillverkas under läkares kontroll.

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskur i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 30 JUNI—6 JULI 1912.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfunga med madeirasås och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med saffransbröd. Middag: Kejsarsoppa; graflax med spenat; persiljespäckad lammstek med spritarter och brynt potatis; jordgubbar med frusen grädde.
MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannstekt sill med persiljesås och färsk potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalkkotleter med gräddsås och potatis; filbunke med pepparkakor.
TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; hachis på får (rester från söndag) med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Stekta rödspottor med brynt smör och persilja samt potatis; ris å la grotte.
ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ansjovisgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Boeuf à la mode med potatis och pressgurka; rabarberkräm med mjölk.
TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ansjovisgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Windsorsoppa; väfflor med sylt.

Köp
Schweizer
Siden

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Foulards, Voile, Crêpe de Chine, Rayés, Eolienne, Mousseline 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, vitt, enfärgadt och kulört, ävensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.
Vi sälja endast garanterat solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Beredning: Kotleterna torkas med en duk, urvriden i hett vatten. Kotleterna skäras ut, så att ett reffen blir kvar i hvarje. Den yttre hinnan och ryggen putsas bort, köttet skrapas från spetsen af reffbenen och dessa huggas jämna. Kotleterna bultas med fuktig köttklubba, formas och gnidas in med kryddorna. De brynas vackert i smöret, spådas med den kokande buljongen, vinet och grädden samt få sakta steka med lock 5—8 min. De uppläggas på varmt fat och såsen hålles öfver. Serveras med kokt eller pressad potatis samt lingon.

Rabarberkräm (f. 6 pers.). 5 rabarberstjälkar (omkring 7 hg.), 1/2 lit. vatten, 2 1/2 dcl. krossocker (238 gr.), 1 1/2 msk. mandarinmjöl (23 gr.) eller 1 1/2 msk. potatismjöl (23 gr.).
Beredning: Rabarbern sköljes och torkas, skalas mycket tunn och skäres i 2 cm. långa bitar. Af sockret och vattnet kokas en klar lag, rabarbern lägges och får koka, tills den är mjuk, men ej faller sönder. Mjöllet utröres med 2 msk. kallt vatten och tillsättes, hvarefter krämen får koka 5 min., om den afredes med mandarin-, men 2 min., om den afredes med potatismjöl. Den upphålles i kompottskål, sköljd med ljumt vatten, och beströms med strösocker för att ej bilda skinn. Serveras med grädde eller mjölk.

Ansjovisgratin (f. 6 pers.). 18 ansjovisar, 1/2 lit. mjölk, 1/2 lit. potatis, 1/2 msk. fint hackad rödlök, 3 msk. smör (60 gr.), 2 msk. stötta skorpor.
Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.
Beredning: Ansjovisen flås, tagas ur, fläkes midt itu, benet tagas bort, filéerna få ligga i mjölken 1/2 tim., hvarefter de inklappas i vitt papper. Potatisen sköljes, skalas och skäres i tunna skifvor. Löken skalas och hackas fint.

En eldfast omelettform smörjes med kallt smör och beströms med stötta skorpor. På botten af formen lägges ett hvarf potatis, så ett hvarf ansjovis, därpå lök och litet peppar. Så fortsättes tills det blir 3 hvarf potatis och 2 hvarf ansjovis. Öfverst lägges smöret i flockar och där öfvanpå strörs skorporna. Anrättningen stekes i god ugnsvärme omkr. 45 min. och serveras som frukosträtt eller till smörgåsbordet.

Windsorsoppa (f. 6 pers.). 1 kg. kalkkött, 1 lit. vatten, 2 tsk. salt (10 gr.), 1 morot, 1/2 rotselleri, 4 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 lit. brun buljong, salt, 1 tsk. socker (5 gr.), kayenne, 1/2 dcl. maderal eller scherry.
Beredning: Köttet tvättas väl i kallt vatten, torkas och hugges i små bitar, sättes på i det kalla vattnet, som får långsamt koka upp och skummas väl. Saltet, de ansade, sönderskurna rotsakerna samt persiljan lägges i och alltsammans får koka sakta omkr. 3 tim. Köttet tagas upp, spadet silas, skummas väl och mätes — bör vara 1/2 lit. Smör och mjöl fräsas 2 min., spadet och den heta oxbuljongen spådas på och soppan får koka under rörning 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och vinet samt serveras mycket varm med äggsufflé. — Om så önskas, kan köttet skäras i små strimlor och serveras i soppan.

Plättar (f. 6 pers.). 2—3 ägg, 3 dcl. grädde, omkr. 160 gr. mjöl, 7 dcl. mjölk, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 1/2 msk. smält smör (30 gr.).
Till plättlaggen: 2 msk. smör (40 gr.).
Beredning: Äggen söndervispas med stälvisp, grädden ihålles, och där efter mjölet, som helst bör vara siktadt. Mjölken spådas på, saltet och smöret tillsätts och smeten får stå 2 tim. Plättlaggen upphettas långsamt, smöret smältes i vattenbad, och därmed penslas laggen. Smeten omröres väl, och därpå gräddas tunna, lösa plättar, som uppläggas på varmt fat. Serveras varma med sylt.

Lika-mycket-tårta (f. 8—10 pers.). 2 dcl. smält smör (180 gr.), 2 dcl. florsocker (160 gr.), 3 ägg, 2 dcl. hvetemjöl (1 hg.).
Till pannan: 15 gr. smör.
Beredning: Smöret får kallna och röres tills det är vitt och pösigt. Äggen och sockret röras 20 min. och blandas med smöret, hvarefter det siktade mjölet röres. Smeten gräddas på pannkakslagg till 3 bottenar, mellan hvilka, sedan de äro kalla, lägges 3 dcl. äppelmos, sylt, vinbärgselé eller apfelsinarmelad. Tårtan garneras med 3 dcl. vispad grädde och 2 msk. rött vinbärgselé, som spritsas genom fin pappersstrut. — Tårtan kan äfven garneras med marängmassa af 3 äggwhitor och 105 gr. florsocker, öfversiktas med socker, insättes i ugnen att få gulbrun färg och serveras med vaniljsås.

VECKANS PRISTÄFLING.
PRISTÄFLING N:R 26
DE TRE TRESIFFRIGA TALEN.
Hvilka tre tresiffriga tal, delbara med 15, gifva samma tal iista framifrån och bakifrån?
Anna H—m.
Lösning insändes, undertecknad med namn och adress, till Red. af Idun

Kombinerad
Bosättnings- och
Lifförsäkring
är det mest praktiska sätt att erhålla eget hem. Prospekt och upplysningar erhållas gratis och franko.
A.-B. Nordiska Kompaniet.
Stockholm.

Fyrtornets
RADHE
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För flinmakare!

Att lära barn stavfa och läsa blir ett nöje, om de få en Star skrifmaskin att lära sig bokstäverna på. Star sändes utan köptvång på prof och säljes äfven på afbetalning. Katalog gratis från A. B. Affärssystemets Kontorsutställning, Birg. Jarligsgatan 18, Stlm.

Bäckens
Amerikanska
Jästpulver.
Drygt — Billigt
— Verkningsfullt.
Hvarje morgon nybakadt hvetebrod lika fort som kaffet kokar. (Se härom i hvarje burk innesluten bruksanvisning.) Säljes öfverallt.
• OSCAR BÄCKEN, GÖTEBORG •

Fin, vit och fraiche bli hy och hud, om man alltid tvättar sig med **F. Paulis Ovicula (ägg) tvål**, som innehåller de för huden mest välgörande hygieniska ämnen och balsamer. Erhöll guldmedalj London 1900 såsom den bästa toalettvål.

Till en **STOR** kopp
tag 5 gram
Van Houtens Cacao
Tag lika mycket annan cacao.
Jämför därefter!

BÄST
ÄR
EKSTROMS
JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN.-FABRIK.

A. C. SVENSSONS
FNACKEBRODSBAGERI
GÖTEBORG SVETIC
Etabl. 1866.
Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dr. G. Hjort
af Ornså.
Tel.: 11 & 929.

Fläde kvartals- och halfårs-
prenumeranter å Idun
erinras om vikten af att utan dröjsmål förnya prenumerationen för årets senare hälft, så att afbrott i tidningens regelbundna expedition undvikas.
Iduns
Jubileumsjulnummer
erhålles **gratis** af alla halfårsprenumeranter.

Sejon

Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITÉ! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÄENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

senast den 14 juli 1912. Å kuvertet bör angivas pristäfling nr 26.
De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1:sta pris: en försilfrad bägare eller också böcker - fritt val - till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 22.
FEM BERÖMDA STATYER.
Birger Jarl, Stockholm. — Olaus Petri, Stockholm. — Engelbrekt Engelbrektsson, Örebro. — Magnus Stenbock, Hålsingborg. — Gustaf Wasa, Mora.

Vid den företagna granskningen af de insända lösningarna ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Fr. Anna Hammström, Hemösand. Andra priset: Fru Maria Larsson, Svedala.

Ni löper stor risk, om Ni ej dagligen använder F. Paulis Azymol med vätesuperoxid. Bland alla munvatten har F. Paulis Azymol enligt samstämmade infyg den angenämaste smaken och den kraftigaste antiseptiska verkan.

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Vasens (f. d. Nordstjernans) järnpreparat "Ferrol", organiskt lätt-smält preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

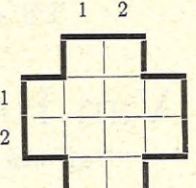
Sånglekar från Nääs
(text, musik, nödiga illustrationer och fullständigaste beskrifning till 100 lekar och folkvisadanser), enligt uppdrag utarbetad till lärobok vid lek-kurserna å Nääs, pris 2 kr., samt »Textbok till Sånglekar från Nääs», pris 15 öre. Utgivare: Otto Hellgren, Filipstad; Förläggare: Abr. Lundquist K. Hofmusikhandel, Sthlm.

TIDSFÖRDRIF.

CHARAD.

Mitt första hör till mitt andra. Fast stundom hög och stundom låg. Då du i lunden gick att vandra. Du af mitt andra många såg. Mitt hela särskildt något är, Hvaröfver ädlingen högmodas plär.

NAMNGÅTA.

1 2

Närstående tolf fält skola fyllas med bokstäfver, en i hvarje, så att samma fruntimmers- eller karlnamn bildas huru

Äkta Böhmisk Spetstråd,

hvitt eller creme, nr 20-200 pr docka 75 öre pr härva (6 dockor) Kr. 3.50.
Till landsorten mot postförskott.

A.-B. Nordiska Kompaniet, Stockholm.

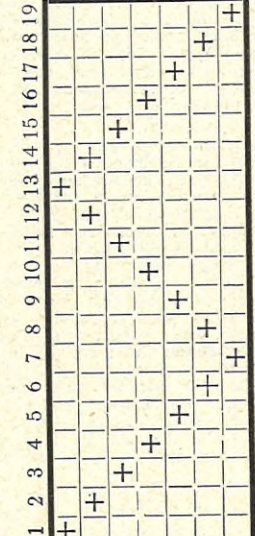
Bågform!!!!

"Rara"
är det enda praktiskt fjädrande osynliga kragstödet. Kostfritt. Oumbärligt vid eleganta kragar. Föres af alla väl-sorterade sybehörsaffärer. I parti hos grosseri branschen.

A.-B. Kragstål, Stockholm. Rikets 88 95.

man än läser det, från höger till vänster; från vänster till höger, uppifrån och nedåt eller nedifrån och uppåt.

IFYLLNINGSGÅTA

1) förtroendeman, 2) musikinstrument, 3) sommarblommor, 4) högtidlig åkt, 5) ohygglig situation, 6) hur det är i rötmanaden, 7) bör finnas i verktygslådan, 8) hör till ett dukadt bord, 9) blomstrar i det fria, 10) en platt varelse, 11) går till djupet med sitt arbete, 12) för småbarn och narrar, 13) hoppar öfver små tak, 14) prydnadsartikel, 15) handskas med svärta, 16) ätes mycket i fattigmans hus, 17) hjälper oss framåt under sommaren, 18) välgörenhetsanstalt, 19) eldig dryck.

Är den rätta lösningen funnen, så skola de bokstäfver, hvilka infalla å de med kors betecknade rutorna, bilda ett känt ordstäf.

S. S.

LÖSNINGAR TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 26.

BOKSTAFSGALLER: 1) Arabien, 2) Mogador, 3) minaret, 4) Argolis, 5) Abraham, 6) Herodes.
RAKNEUPPGIFTEN: 40 äpplen och 20 päron.
LÖGOGRYFEN: Flundran: ruda, and, Lund, Falun, rand, uf urna, land, laf, lur, undran, dun, faun, Urd.
PALINDROM: Mur-rum.
ORDSPRAKSARITMOGRYFEN: Den som i leken går måste leken tåla.
CHARADEN: Byrå.
DIAGONALGÅTAN: Ceres, Venus, Cyrrus, Hades, Varus.
HVAD ÄR DET? Drömbilden.
ANAGRAMMET: 1) asken, 2) kasen, 3) saken, 4) skena, 5) nekas.
ARITMOGRYFEN: Palermo, Rom, palm, arm, Morea.

Världsberömda.

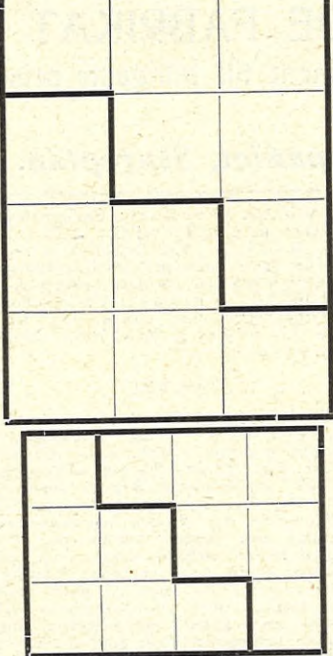
SINGER & Co
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filiabler
på alla större platser.

ALLA SNALLA BARN.

VÄLSMAKANDE... NARRAR...
THULE
FÅ MORGON OCH AFTON
THULE-CACAO

DEN SKARFVADE GARDINEN:

RÄTTELSE.

Den i nr 23 införda Räkneuppgiften har gifvetvis vållat afdelningens läsare mycket hufvudbry genom den orimliga lösningen, hvilken liksom hela uppgiften insmugit sig af förbiseende. Rent matematiskt är problemet olösbart, förklara några insändare, och därom kan ju ej disputeras. Men en acceptabel lösning, också intefonerad af en intresserad uppgiftsgranskare, finnes likafullt och ser ut så här:

11
3
3
3
1
21

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:
»A. H.», Borås. Annonsen kostar kr. 2:25 pr gång.
»Fru Mia 38». Annonsen kostar kr. 3:50 pr gång. Resterande förväntas. Likvid i postanvisning.

Köp Schweizer Broderier

Sändas direkt från Schweiz tull- och portofritt till bostaden.

Klädningsar från Kr. 19.80. **Blusar** från Kr. 5.65.
Barnklädningsar från Kr. 12.50.

Bästa Schweizer-broderier på batist, voile, ylle och de modernaste sidentygerna.

Rekvirera redan i dag. Profver och Paris-modeplanscher, fås gratis.

Profver på våra sista Schweizer-sidentyger äfven gratis på begäran.

Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Skor af människohud

tillverkas icke men skillnaden är i kemiskt afseende ringa mellan människohuden och det af djurhuden beredda skofvanlädret, och det är minst lika olämpligt att bestyrka skodonen med lut, syror, hartsämnen eller dylikt, som att försöka kuren på **ansiktet** eller **händerna**. Resultatet blir detsamma: **Skinnet förstöres.**

Mången putsar emellertid alltjämt sina skor med dylika ämnen utan att veta det förrän det är försent. Däliga skokrämer innehålla nämligen syrerester, alkaliföverskott, hartser m. fl. direkt skadliga ämnen, men köpas och användas alltjämt, dels af godtrogenhet, dels därför att de i regel säljas till billigt pris. Dylika skokrämer bli emellertid icke billiga utan **dyra, ofantligt dyra** att använda. Endast den skada som en enda burk skokräm af olämplig sammansättning kan göra å en familjs skodon vore, uppskattad i penningar, tillräcklig att fylla familjens behof af förstklassig skokräm i 10 år.

Man bör aldrig köpa "billig" skokräm eller "hvilken sort som helst" utan ovillkorligen fordra det fullt förstklassiga fabrikkatet **"VIKING"**!

Vikingkrämen har fullt vetenskaplig, garanterad oskadlig och för lädrets konservering och vård spassad sammansättning. Den framställes ur rent naturvax, af specialister med mångårig erfarenhet, i modern specialfabrik med alla nutidens förbättringar och resurser. Vikingkrämen berömmes af millioner förbrukare. Konsumtionen däraf har på 10 år 100-dubblats.

INDUSTRI-AKTIEBOLAGET VIKING, ÖREBRO.

Djursholm.

Sveriges äldsta och bäst ordnade villastad.

Villabolaget ej ett affärsföretag i likhet med andra villastäder, utan äger kommunen aktiemajoriteten i villabolaget, hvarigenom villaägarna själva bestämma riktlinjen för bolagets verksamhet.

Kommunalskatt cirka hälften mot i Stockholm.

Samskola med dimissionsrätt, hvarigenom barnen kunna bo i sina hem på landet under hela uppväxttiden. Snabba kommunikationer.

Djursholms Aktiebolag, Djursholm.

Doktor J. Arvedsons kurs Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik, medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet. Kursen 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen adlägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid **Sydsvenska Gymnastik-Institutet.** Ny kurs börjar 18 sept. Prospekt gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Med. Dr: E. Kleens (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städse under adress **Saltsjöbaden.**

Vid **Professor Unmans Institut** börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i Massage och Sjukgymnastik. Begär prospekt. **Brunkebergsgat. 9, Stockholm.**

Göteborgs Gymnastiska Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg. Fullständig utbildningskurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer och herrar) börjar den 10 okt. Begär prospekt.

Oatine - Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga naturliga naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. Åkta endast i hvit burk med grönt lock **The Oatine Co., London.** Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos **A. W. Norring, Biblioteksgatan 11 o. Drottninggatan 63, Stockholm.**

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta **Hårmedel** och öfverträffas icke af något annat liknande preparat. **Pris pr fl. 2.50.** Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrfärer.

Korpulenta personer böra använda **"Corpulin"** (extrakt af blåstång), ett verksamt och oskadligt afmagringsmedel. Sändes mot postförskott från **Apoteket Kronan, Göteborg.**

verksamt mot **RAMIN REUMATISM** Till salu i apotek och kemikaliefärer. **Raminfabriken, Eslöf. Rikst. 91.**

Palmgrenska Samskolan. Grundad 1876. Förberedande klasser, Realskola och Gymnasium å bägge linjerna. Rätt att anställa student- och realskoleexamen. Årsredogörelse sändes och förfrågningar besvaras under adress: **Palmgrenska Samskolan, Stockholm.** **Carl Nordblad. J. S. Hedström.**

Uppsala Enskilda Läroverk och Privatgymnasium. Samskola med förber. klasser, 6-klassig realskola med direkt öfvergång till 3-årig latin- och realgymnasium. **Realskole- och studentexamen** vid läroverket. Klass 7 och 8 med **normalskolekompetens.** Till gymnasiet 1:sta ring är öfvergång lämplig från flickskolornas klass 7 (med komplettering i ett par ämnen). Gossar och flickor, som aflagt realskoleexamen med godkända betyg, och -utom i matematik - flickor, som genomgått 8:de klass, mottagas utan pröfning i ring 1. Från hösten 1912 en **ettårig seminarieklass** med särskild uppgift att göra unga kvinnor skickliga att sköta, handla och undervisa yngre barn i hem, kindergården och småskola. Redogörelse och förteckning på lämpliga inackorderingsställen erhållas genom skolans vaktmästare. Rektor och föreståndarinnan under sommaren bortresta, men postadress Uppsala. **Josef Liljeblad. Carola Eneroth.**

Kristinehamns Praktiska Skola (Grundad 1878.) Sveriges största, mest mångsidiga och erkänt bästa praktiska läroanstalt för män och kvinnor. Tio olika fackavdelningar. Förbereder till realskoleexamen m. m. Stor tidsvinst. Nya kurser börja 1 aug., 1 sept., 1 okt., 1 nov. och 9 jan. Över 7,000 elever beviljat skolan. Nybyggd lokal med härligt läge. Årets prosp. sändes mot dubbelt porto. Riks. 115. **Carl Pehrson.**

Nya Hushållsskolan, Västra Trädgårdsgatan 19, Stockholm, hvilken år 1881 grundades af Fröken Hedda Cronius, fortsätter sin verksamhet i samma anda och efter samma plan som under alla föregående år. Skolan afser att meddela **bildade** flickor undervisning och öfning i enklare och finare matlagning, bakning, syltning och inläggning af grönsaker, finstrykning samt öfriga inom ett hushåll förekommande göromål, för att sålunda sätta dem i stånd att på ett praktiskt sätt **förestå** egna eller andras hem. Äfven meddelas en kortare kurs i Födöämnslära och Hälsovårdslära. Skolan har varit besökt af två tusen åttahundra tjugutvå (2,822) elever. Hvarje kurs omfattar 4 eller 4 1/2 månader. Elever mottagas äfven på kortare tid. Ny kurs börjar den 1 nästkommande augusti. Prospekt och vidare upplysningar meddelas af **Fröken Berta Erlandsson, 19 Västra Trädgårdsgatan, Stockholm.**

Praktiska hemkurser. (Brummerska skolan). Utbildningskurs i matlagning och öfriga praktiska hemsysslor, avsedd för unga flickor öfver skolåldern, omfattar matlagning, tvätt, möbelpolering och lackering, enklare tapetserarearbete, linnesömnad samt vävnad. Matlagningskursen omfattar två terminer med 4 dagars arbetstid i veckan, övriga kurser omkr. 60 timmar. Alla ämnen valfria. Prospekt och närmare upplysningar i Brummerska skolans lokal, Johannesgatan 18, alla dagar kl. 1-2 t. o. m. d. 15 juni samt under sommaren genom Doktorinnan Steinmetz, Dalaré.

BARNKLÄDER

A R N K L Ä D E R

Från denna säsong kvarvarande lager, här angifna artiklar, **utförsälja** vi tillsvidare

med **20 % rabatt**

- Sommar- **GOSSKAVAJER, ylle**
 " **GOSSPALETÅER, ylle**
 " **GOSSDRÄKTER, ylle, i Blusfaconer**
 " **KJOL- & KOLDRÄKTER, ylle**
 " **GOSSBENKLÄDER, ylle**
 " **FLICK-KAPPOR, ylle, kulörta & hvita**
 " **FLICK-KAVAJKÖFTOR, ylle, marinblå**
 " **FLICK-KLÄDNINGAR, ylle**
 " **MATROSKLÄDNINGAR, ylle**
 " **STRÅHATTAR, alla sorter**
 Ett parti **BARN-STRUMPOR, ylle, bruna & svarta**
 " **BARN-SKODON, af Boxkalf.**

Akt.-Bol. M. BENDIX,

18 Regeringsgatan 5 Sturegatan 90 Drottninggatan

Ingeniör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee för Maskin- och Elektro-Ingeniörer, Byggnadsingeniörer, Landtmätare och Arkitekter. - (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Hellströms Delikatessläda För smörgås- och supébordet. Till kronor 5:- fraktfritt pr post sändes en delikatesslåda inneh. 10 utvalda sorter af Sill i olja, tomat- och ostronsås, Frukost-, Aptit-, Gafel- och Delikatessbitar, Benfri och Matjessill, allt af yppersta kvalitet och af erkänt godt märke. För varans godhet ansvaras. **STELLAN HELLSTRÖM, Göteborg 6.**

Husmödrar. Blomstergödning i paket 75 öre fraktfritt. Diamantkitt för glas o. porslin, hållbart i vatten o. värme 40 öre, fraktfritt vid förut insänd likvid. Större post efterkrav **Wallins Tekn. Affär, Sköfde.**

Specialaffär för SCHWEIZER-BRODYR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Rikt profortiment till landsorten. **Broderi-Affären, 9 Kommendörsgatan 9.**

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR

KRISTINA PATENT

KALMAR-ÅNGKVARNS OÖFVERTRÄFFADE HAFREGRYN

Att själf måla (lackera) möbler m. m. är en enkel sak för hvem som helst med Ripolin. 84 färgtoner. Torkar fort med en porlinsliknande glans. Otroligt hållbar. En bok "Om dekoration och målning" jämte fullständiga färgskalor erhålles gratis och franko. Le Ripolin, 24 Smålandsgatan, Stockholm.

C. CORNELIUSSONS Ostron Anjovis LYSEKIL

Deposition Kapitalräkning 4 1/2 %
Sparkasseränta 4 %
Köpmannabanken Arsenalgatan 9.

Det modernaste och elegantaste i tyger af hög kvalitet representeras af märket **"WELLWOVEN"** Genom att specialiseras & ett fåtal märken står fabrikkatet öppnadt i fråga om såväl **utförande, styrka, kvalitet som pris.** Tillhandahålles af de flesta första klass klädesaffärer, samt engrossister inom landet i Cheviot, Foule, Engelsk Serge, Croisé i de alltid tilltalande och klädsamma färgerna djupsvalt, höglätt och modernt grått. Begär alltid fabrikkatet **"Wellwoven"** hvilket innebär en garanti af högsta kvalitet. En varas goda beskaffenhet ihågkommes långt efter sedan priset fallit i glömska.

Med detta nummer följa Iduns Hjälpreda och Iduns Ungdomstidning.

Bästa järmedel, utmärkt styrkande. Föreskrives af många läkare. **Ferrin** Apoteket Lejonet, Malmö. Finnes äfven i form af **Tabletter.** Fås på apoteken.

Mélanogéne, Oignonare - färgar hår, skägg och ögonbryn - håller färgen i månader. Pris kr. 4.50. Endast i **Franska Parfymmagasinet, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.**

Champoing (Majorskan Edmann, Varberg) är det yppersta reningsmedel för håret. Borttager mjäll, ger styrka och glans. Förnämsta Parfymaffärer.

Sudorin. Tillförlitligt medel mot hand- och fotsvett. **Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmtorgsgatan, Stockholm.**

ODIUM osvikligt medel mot väggohyra. Enda effektiva utrotningsmedel. Lukt fritt och oskadligt för tyger och tapeter. Säljes i fl. å 1.50 och 0.60 & Apotek, i färgaffärer m. fl. eller från **Tekn. Fabr. Odium, Malmö.**

Ingen vacker kvinna utan vackert hår. Det uppnås med **EAU DE QUININE** från **Ed. Pinaud, 18 Place Vendôme, Paris.**